

Tartu Ülikool

Sotsiaalteaduste valdkond

Narva kolledž

Õppekava Koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õppekeskkonnas

Marina Tõsjatšnik

**LASTEAIAÕPETAJATE MUUSIKATEGEVUSTE
RAKENDAMINE ÕPPETÖÖS JA IGAPÄEVATEGEVUSTES**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Katrin Saluvee, MA

Narva 2025

KINNITUS

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik teised autorite tööd, kirjandusallikad ja muud kasutatud andmed on korralikult viidatud. Lõputöö on koostatud vastavalt Tartu Ülikooli Narva kolledži sotsiaalteaduste valdkonna üliõpilaste lõputööde koostamise ja vormistamise juhendi nõuetele.

Marina Tõsjatšnik

19.05.2025

LIHTLITSENTS LÕPUTÖÖ REPRODUTSEERIMISEKS JA ÜLDSUSELE KÄTTESAADAVAKS TEGEMISEKS

Mina, Marina Tõsjatšnik,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Lasteaiaõpetajate muusikategevuste rakendamine õppetöös ja igapäevategevustes“, mille juhendaja on Katrin Saluvee.

Reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Allkirjastatud digitaalselt

19.05.2025

SUMMARY

Bachelor's thesis titled "Implementation of Music Activities by Kindergarten Teachers in Educational and Daily Activities".

Music plays an important role in a child's development, positively influencing their cognitive, emotional, social, and physical growth. Musical activities help foster creativity, self-confidence, and teamwork by offering children opportunities to express their emotions in a creative way.

This study focuses on the problem that, although musical activities support child's development and are included in the national curriculum for preschool education, there is no clear overview of how these activities are implemented in the Virumaa region. Previous research indicates that teachers experience difficulties in carrying out musical activities, but their specific training needs remain unclear. The results of this study aim to identify the support and resources that teachers require.

The object of the study is to examine how preschool teachers implement musical activities in both educational and daily settings, and to explore their needs for conducting such activities more effectively.

The research seeks the answer to the following questions:

1. What kind of musical activities do preschool teachers apply in educational and daily activities with children, according to their own assessment?
2. What are the needs of preschool teachers for better implementation of musical activities in educational and daily settings?

The study involved preschool teachers from Lääne-Virumaa and Ida-Virumaa. A quantitative research method was used, and data were collected via an electronic questionnaire. While the sample is not statistically representative of all Estonian preschool teachers, it provides valuable insight into the experiences and attitudes of teachers in the region.

The results show that teachers use musical activities in both educational and daily settings, but the frequency and scope of their implementation vary significantly. Most teachers value

music and would like to use it more in their work, but they feel they lack the necessary skills and knowledge.

Comparison with previous studies indicates that progress has been made; however, teachers still need targeted support and practical training opportunities to ensure that the use of music becomes more conscious, systematic, and diverse in their everyday work.

SISUKORD

SISSEJUHATUS	7
1. MUUSIKA MÕJU LAPSE ARENGULE	9
1.1. Muusika laste arengu toetajana	9
1.2. Muusikalised tegevused lasteaia igapäevategevustes ja õppetöös	11
1.3. Muusikaliste tegevuste elemendid ja nende rakendamine lasteaias	12
1.4. Lasteaiaõpetaja muusikategevuste läbiviijana	16
1.5. Lasteaiaõpetajate pädevused ja valmisolek muusikategevuste läbiviimiseks	17
2. UURIMISTÖÖ METOODIKA	20
2.1. Uurimistöö eesmärk ja uurimisküsimused	20
2.2. Andmekogumise meetod ja andmeanalüüs	20
2.3. Uurimisprotseduuri kirjeldus	21
2.4. Uurimistöö valim	22
3. UURIMISTULEMUSED LASTEAIAÕPETAJATE MUUSIKATEGEVUSTE RAKENDAMISEST	25
3.1. Arusaam muusikategevuste läbiviimisest ja nende läbiviimise kogemus	25
3.2. Lasteaiaõpetajate muusikategevuste rakendamine õppetöös	27
3.3. Lasteaiaõpetajate muusikategevuste rakendamine igapäevategevustes	30
3.4. Lasteaiaõpetajate vajadused muusikategevuste paremaks rakendamiseks õppetöös ja igapäevategevustes	33
3.5. Arutelu	34
KOKKUVÕTE	39
KASUTATUD KIRJANDUS	41
Lisa. Ankeetküsitlus lasteaiaõpetajatele	45

SISSEJUHATUS

Eesti Vabariigi Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseisu määruse (2015, § 3) kohaselt tuleb iga kahe 2-aastaste ja vanemate laste rühma kohta luua 0,25 muusikaõpetaja kohta. Kuigi see norm tagab muusikaõpetaja olemasolu lasteaias, võib muusikaõpetuse maht (kaks korda nädalas) olla ebapiisav, et pakkuda lastele kõiki arenguvõimalusi, mida muusika oma igakülgse mõju kaudu pakub. Alates 1. septembrist 2025 jõustub uus Alusharidusseadus, mille kohaselt on muusikaõpetaja üks lasteaia õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajatest (§ 27). Uus seadus rõhutab, et lasteaia pidaja tagab töötajate arvu ja kvalifikatsiooni vastavuse õppe- ja kasvatustegevuse mahule, et saavutada riiklikus õppekavas seatud eesmärgid ning toetada laste arengut. See loob võimaluse laiendada muusikaliste tegevuste rolli lasteaias, pakkudes rohkem mitmekesiseid muusikaõpetuse vorme igapäevategevustes ja õppetöös.

Varasemad uuringud on näidanud, et muusika mängib olulist rolli lapse arengus, mõjutades positiivselt tema kognitiivset, emotsionaalset, sotsiaalset ja füüsilist arengut (Muldma, 2010; Muldma & Kiilu, 2009). Muusikalised tegevused aitavad arendada loovust, enesekindlust ja meeskonnatööd, pakkudes lastele võimalusi väljendada oma tundeid loomingulisel viisil. Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2008) paragrahvis 22 on rõhutatud, et lasteaiast lahkudes peaksid lapsed olema omandanud baasteadmised ja oskused, mis valmistavad neid ette edasiseks õppeks ning arendavad mitmesuguseid oskusi. Eestis koolieelset pedagoogiharidust omandavatel õpetajatel peavad olema baasteadmised muusika õpetamiseks ja samas ka vajalikud oskused muusikaliste tegevuste läbiviimiseks. Seetõttu oleks eriti kasulik, kui lasteaiaõpetajad integreeriksid muusikalisi tegevusi rohkem oma igapäevasesse töösse. Kuigi riiklik õppekava tagab muusikalise tegevuse korrapärasuse, võiks muusika igapäevasem kasutamine õpetajate poolt õppetöös aidata saavutada veelgi paremaid arengutulemusi ning suurendada laste arengu kvaliteeti.

Varasemate Eestis läbiviidud uuringutest on leitud, et õpetajad tunnevad puudust teadmistest ja oskustest muusikategevuste läbiviimisel (Anger, 2018; Laasberg, 2019; Pärn, 2023; Vaarik, 2024), kuid täpsemad koolitusvajadused on senini jäänud määratlemata. Eelnevad uurimused on käsitlenud muusikategevuste rakendamist Tartumaal (Laasberg, 2019), Harjumaal (Anger, 2018; Vaarik, 2024) ja Jõgevamaal (Pärn, 2023), kuid Virumaa piirkonnas puudub selle kohta ülevaade.

Käesolev töö keskendub probleemile, et kuigi muusikategevused toetavad lapse arengut (Muldma & Kiilu, 2009, lk 91) ja nende läbiviimine on koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas (2008) § 16 ette nähtud, puudub Lääne-Virumaal ja Ida-Virumaal ülevaade nende kasutamise olukorrast. Varasemad uuringud viitavad sellele, et õpetajatel esineb raskusi muusikategevuste rakendamisel, kuid koolitusvajadused vajavad täpsustamist. Uuringu tulemused võimaldavad luua võimalused, mida õpetajad vajavad.

Töö eesmärk on selgitada välja lasteaiaõpetajate muusikategevuste rakendamist õppetöös ja igapäevategevustes ning uurida nende vajadusi muusikategevuste tõhusamaks läbiviimiseks.

Uurimistöole on püstitatud järgmised uurimisküsimused:

1. Milliseid muusikategevusi rakendavad lasteaiaõpetajad õppetöös ja igapäevategevustes lastega nende endi hinnangul?
2. Millised on lasteaiaõpetajate vajadused muusikategevuste paremaks rakendamiseks õppetöös ja igapäevategevustes?

Bakalaureusetöö koosneb kolmest põhiosast: teoreetilised lähtekohad, uurimistöo meetodika ja uurimistöo tulemused. Töö esimeses osas käsitletakse muusika olulisust lapse arengus. Peamiselt toetakse eesti muusikapedagoogide Päts, Muldma, Pullerits ja Kiilu seisukohtadele ja arvamustele. Samuti on kasutatud mitmeid teadusuuringute tulemusi, mis toetavad muusikalise kasvatus teemasid. Välisautoritest on kasutatud seisukohti muusikateadlastelt, nagu Sundin ja Sloboda. Teine peatükk keskendub uurimistöo meetodile, valimi koostamisele, uurimisprotseduuridele ja andmete analüüsi meetoditele. Kolmandas osas esitatakse uurimistulemused, nende analüüs, võrdlemine varasemate uuringutega ja järeldused.

1. MUUSIKA MÕJU LAPSE ARENGULE

Selles peatükis antakse ülevaade muusika mõjust kooliealistele laste arengule, muusika mõjust igapäevategevustes ja õppetöös, rühmaõpetaja kui muusika läbiviija ning õpetajate valmisolek muusikaliste tegevuste rakendamiseks õppetöös.

1.1. Muusika laste arengu toetajana

Muusika on läbi ajaloo omanud suurt tähtsust inimeste, sealhulgas laste ja noorte, vaimse ja moraalse kasvatuses protsessis. Seetõttu on koolis muusikahariduse eesmärk arendada laste huvi ja armastust muusika vastu, toetada nende muusikalise ande arengut ning rikastada nende emotsionaalset elu muusika kaudu. Samuti hõlmab muusikaharidus süsteemset lähenemist muusikaliste teadmiste, oskuste ja kogemuste omandamisele, mis on hariduse protsessis oluline komponent (Päts, 2010, lk 9).

Muusika mängib olulist rolli lapse varases arengus, alustades juba tema viibimisest ema üsas. On tõestatud, et lapsed tajuvad helisid juba enne sündi, eriti ema häält ja laulu. Paljud uuringud kinnitavad, et lapsed emakas kuulevad ja reageerivad helidele sarnaselt täiskasvanutega. Pärast sündi hakkab laps eristama meeldivaid ja ebameeldivaid helisid, mis stimuleerib mitte ainult kuulmisprotsesse, vaid ka emotsionaalset vastuvõtlikkust (Pullerits, 2005, lk 213).

Arengupsühholoogias märgitakse, et mida tagasihoidlikum on laps, seda rohkem arendavaid tegevusi ta vajab. See kehtib ka muusika kohta, kus mitmekesisus ja rikkalik muusikakogemus on olulised lapse täisväärtuslikuks arenguks. Muusika aktiveerib tundeid ja emotsioone, muutes selle oluliseks tööriistaks sensoorsete protsesside kujundamisel. Uuringud näitavad, et muusikategevused aitavad arendada sotsiaalseid oskusi. Ühise laulmise, ansambli mängimise ja muude muusikaliste tegevuste kaudu õpivad lapsed koostööd tegema ja üksteisega suhtlema. Muusika on üks inimese põhilisi vajadusi, mõjutades tema sotsiaalset arengut ja ühtekuuluvustunnet (Muldma, 2007, lk 77).

Programmis “Rhythm and Movement for Self-Regulation”, mis keskendub muusikaliste meetodite kasutamisele laste motoorsete ja kognitiivsete oskuste stimuleerimiseks, uuringud kinnitavad, et osalemine muusikainterventsioonides võib soodustada selliste oskuste nagu eneseregulatsioon ja täidesaatvad funktsioonid arengut, toetades seeläbi kognitiivset arengut (Bentley et al., 2022).

Uuringud näitavad, et muusikategevused avaldavad positiivset mõju lapse emotsionaalsele arengule. Konsonantne muusika, millel on harmoonilisemad akordid, on seotud positiivsete emotsioonidega, mis töödeldakse aju vasakus frontaalses piirkonnas (Maslennikova et al., 2013). See rõhutab, et muusika mõjutab emotsionaalsete reaktsioonide eest vastutavaid neuronaalseid struktuure, avades uusi horisonte selle mõjude mõistmisel.

Muusika toetab emotsionaalset tunnetust ning kujunemist. Mängud, laulud, rütmilised muusikategevused loovad aluse muusikalisusele ja esteetiliselle tajumisele, samuti oskustele, mis on vajalikud edasiseks muusika õppimiseks. Aja jooksul asendavad mängulised tegevused teadlikumad tegevused, mis aitavad kujundada püsivat huvi muusika vastu (Muldma, 2007).

Florenski rõhutab kuulmise ja nägemise tähtsust kui peamisi maailma tundmise teid. Muusika, olles võimas kunstivorm, mõjutab tunnete kasvatamist ja lapse kognitiivsete võimete arengut. Uuringud näitavad, et muusikategevus, sealhulgas loominguline loomine, esitus ja kuulamine, stimuleerib intellektuaalset ja emotsionaalset arengut (Bentley et al., 2022). Lapse täielikuks muusika tajumiseks ja selle kasvatava mõju saavutamiseks peab tal olema võimalus nii muusikat luua kui ka esitada.

Varajane kokkupuude muusikamaailmaga arendab lapses esteetilist tajumist ja kujundab oskust tuvastada ning hinnata ilu. Need esteetilised tunded, mis sünnivad muusikategevuse käigus, aitavad kaasa sotsiaalse ja moraalse teadlikkuse arengule. Tõendusmaterjal muusika positiivse mõju kohta laste arengule on ulatuslik. Uuringud, mis on läbi viidud Austrias, Saksamaal, Ameerika Ühendriikides, Ungaris ja Šveitsis, näitavad, et muusikategevused tõstavad õppimise motivatsiooni, stimuleerivad loovuse kasvu, mõjutavad emotsionaalset stabiilsust ning isiksuse kujunemist (Muldma, 2007).

Sloboda (2000) kirjutas, et muusika kaudu laps omandab selle muusikakultuuri, mis on teda kasvades ümbritsenud. Eestis käsitletakse muusikalist haridust kui olulist osa õpilaste kodanikuks ja sotsiaalseks kujunemiseks, tõustes riiklikule tasemele. Muusikategevused aitavad lastel kujundada etnilist eneseteadvust, sallivust ja empaatiat, tugevdades arusaamist ja tunnustamist kultuurilisest väärtusest, mis on seotud nii oma kui ka teiste kultuuride muusika traditsioonidega (Muldma, 2007).

1.2. Muusikalised tegevused lasteaia igapäevategevustes ja õppetöös

Lasteaia laste tegevuses on intellektuaalne ja emotsionaalne areng tihedalt seotud, kuid emotsionaalne tunnetamine mängib siiski määravat rolli. Muusika, erinevalt teistest ainetest, kutsub esile peamiselt tunde ja emotsioone, mis muudab selle oluliseks tööriistaks laste tunnetuslike protsesside arengus. Muusika hariduse eesmärgid lasteaias on sätestatud riiklikus õppekavas, ning muusikat õpetab kvalifitseeritud muusikaõpetaja. Siiski on kõigile lasteaia õpetajatele vajalikud üldised muusikalised teadmised, et toetada laste arengut mitmekesise kogemuse kaudu (Pullerits, 2010, lk 58).

Muusika mängib keskset rolli laste arengus, alustades lasteaiast kuni kooli lõpuni. Lasteaias viiakse läbi muusikategevusi (Muldma & Kiilu, 2009), kuid muusikategevuste lisamine õppetöösse ja igapäevategevustesse võib oluliselt suurendada õppimise efektiivsust ja kaasa aidata laste harmoonilisele arengule (Muldma & Kiilu, 2009, lk 91). Boyd (1989) väidab, et kui muusikaline intelligentsus põimub teiste intelligentsustega, peaks muusika olema hariduses keskse tähtsusega, kuna see mõjutab kõigi teiste intelligentsuste arengut ja seeläbi kogu isiksuse kujunemist. Gardner (1999) täiendavalt selgitab, et kõik meie meeled on ainulaadsed ning õppimine õpilastele on kõige tõhusam, kui arvesse võetakse neid erinevusi.

Uuringud näitavad, et muusika toimib kõige efektiivsemalt, kui see on osa igapäevasest rutiinist. Regulaarne ja järkjärguline lähenemine, kus „vähe, aga sageli“ on peamine põhimõte, muudab muusikategevused tõhusamaks. Lapsed näitavad loomulikku entusiastlikkust muusika suhtes, mis muudab selle oluliseks tööriistaks nende õppimises (Young, Glover, 1998). Muusikategevuste aluseks on kujutlused ja kordamine, mis rõhutab igapäevase muusika kasutamise vajadust lasteaias. Igapäevased muusikalised tegevused, nagu laulmine, kuulamine või uute kompositsioonide loomine, rikastavad laste emotsionaalset elu ja aitavad arendada erinevaid oskusi.

Lisaks toob muusika integreerumine õppetöösse kasu nii õpetajatele kui ka lastele, tugevdades nende seost vastastikuse esteetilise kogemuse kaudu. Õpetamine toimub mitte ainult muusikavormide raames, vaid ka koos teiste tegevustega (Sarrazin, 2016). Bostonis läbi viidud uuringute tulemused näitavad, et õpilaste kaasatus suureneb muusika lisamisel tegevustesse. Lasteaia õpetajad toovad esile muusika positiivse mõju õpikeskkonna meeleolule, olles mnemotehniline tööriist teadmiste omandamisel ning aktiveerides ja energiat andes õpilasi. (Sullivan, 2016, lk 112). Selle olukorda toetamiseks peavad

rühmaõpetajad muusikategevusi rohkem õppetöösse planeerima ja igapäevategevustesse lõimima. Rühmaõpetajate on võimalus kasutada muusikalisi tegevusi ja integreerida neid teiste valdkondadega, samuti tutvustada neid laste vabasse mängu (Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2008, §22).

1.3. Muusikaliste tegevuste elemendid ja nende rakendamine lasteaias

Muusikalised tegevused on üksteisega tihedalt seotud ning liiguvad ühise eesmärgi poole, moodustades ühtse terviku (Muldma & Kiilu, 2009). Muusikategevused lasteaias hõlmavad endas nelja olulist põhielemendi – laulmist, muusika kuulamist, pillimängu ja rütmilist liikumist (Pullerits, 2010, lk 58).

Laulmine

Inimhäälel on unikaalne nähtus. Hääle järgi võib inimese kohta palju öelda - vanust, sugu, rahvust, emotsioone, haridust ja palju muud. Muusikas on eelkõige hääle seotud laulmisega (Härma & Sepp, 2014, lk 90). Lasteaiaõpetajal on suur vastutus, ta peab lapsele õpetama, kuidas oma häält õigesti kasutada. Oluline on ka see, et laps õpiks teadlikult oma häält juhtima ja kuulma (Pullerits, 2005, lk 217).

Laulu - ja muusikahariduse üheks oluliseks ülesandeks on ehitada alus, mis oleks edaspidiseks huviks ja muusika armastuseks ning looks lapsele muusikalise maitse. Kuna lapsi liigutavad emotsioonid, siis on teiseks oluliseks ülesandeks laste emotsionaalse arengu soodustamine (Muldma & Kiilu, 2009, lk 91). Laulmist arendab ka kõne (Pullerits, 2005, lk 218), aidates samal ajal avardada sõnavara, sotsiaalseid suhtlemisoskusi, rütmitunnetust ja meeskonnatöö oskust (Pullerits, 2010, lk 58). Lisaks sellele mängib laulmine lapse kujunemisel olulist rolli. Vanasti olid laulud ja mängud lapse kasvatamise ja arengu suunamise keskseks vahendiks, olles tähtsad arengu ja väärtushinnangute kujundamise protsessides (Vikat, 1999, lk 39).

Lapse esimesed laulumuljed pärinevad emalt ja keelelt, milles ta hällilaulu laulis (Vikat, 1999, lk 39). Sellest räägib ka Björkwall: Samal määral, kui keeleline suhtlus on inimeste ühiskonnale universaalne, on universaalne nähtus ka lastelaul. Meie esimene emakeel on meie muusikakeel (Muldma, 2007, lk 63).

Lasteaias muusika rakendamine on väga oluline, sest ei vaja tugevat mõtteprotsessi, vaid ühendab selleks tunded ja mõtted. Laulmine on esimene ja kõige igikestvam musitseerimisviis, mis algab üksikute silpide ja sõnade esitamisega ning lapse arenedes kasvab laulmiseni (Pullerits, 2010, lk 58).

Et laps õpiks uue laulu, on vaja süsteemset lähenemist. Selleks sobib suurepäraselt Ustavi, Pätsi ja Kaljuste meetoodika (Muldma, 2007, lk 65):

- 1) sissejuhatav osa;
- 2) laulu tutvustus;
- 3) laulu fraseerimine;
- 4) laulu esituse kordamine, kinnistamine ja lihvimine.

Laulmine on sotsiaalkultuuriline näide, mis loob suuri võimalusi lapse rahvapärase identiteedi hoidmiseks ning sotsiaalsete, intellektuaalsete ja esteetiliste võimaluste kujundamiseks ja arendamiseks. Lasteaias laulude õppimisel tuleb lähtuda lapse vanusest ning otseselt või kaudselt huvidest ja fantaasiamaailmast (Muldma, 2008, lk 267-268; Muldma, 2010, lk 82).

Muusika kuulamine

Muldma ja Kiilu (2009, lk 91-92) rõhutavad, et muusika kuulamine on eesmärgistatud tegevus, millel on konkreetne eesmärk. Muusika kuulamise ajal saavad lapsed esimesed teadmised muusika kohta ning omandavad kogemuse, mis aitab neil väärtustada muusikat tervikuna (Muldma, 2008, lk 256). Tarasova (2001, lk 7) nimetab kuulamisoskust „universaalseks muusikaliseks võimeks“, kuna see on seotud mis tahes muusikalise tegevusega. Oluline on märkida, et muusika kuulamine ja muusika kuulmine ei ole samatähenduslikud (Ots, 2005, lk 8; Pullerits, 2005). Muusika kuulamine hõlmab selliste helide nagu kõrged ja madalad toonid tajumist, samas kui muusika kuulamine eeldab emotsionaalset tajumist (Pullerits, 2005). Seega ei nõua muusika kuulamise oskus teatud tasemel muusikalisi oskusi, kuid see eeldab kogemust muusikaga.

Selleks et muusika kuulamine tooks lastele rõõmu, peavad pedagoogid arvesse võtma kuulamis- ja väljendusoskuste vahelist seost (Pullerits, 2005, 221). Pullerits (2017, lk 279)

märgib, et lasteaia kontekstis toetab muusika kuulamine laste emotsioonide väljendamist, mis avaldub erinevates reaktsioonides, nagu käte plaksutamine, liikumine ja tantsimine. Muusika kuulamise protsess soovitatakse integreerida erinevate tegevustega, mis võimaldab õpetajatel luua võimalusi muusika kuulamise kaasamiseks õppetöös (Muldma, 2008, lk 258).

Muusikalis-rütmiline liikumine

Muusikalis-rütmiline tegevus koolieelses lasteasutuses hõlmab tantse, erinevaid harjutusi, laulumänge ja loovliikumist, mis aitavad kaasa lapse sotsiaalsete oskuste ja loomingulise aktiivsuse arengule (Muldma, 2008, lk 264). Muusika kutsub esile motoorseid reaktsioone ja toetab lapse loomuliku liikumisvajadust, olles oluline muusikalise kasvatuse aspekt. Lapsed tajuvad muusikat ja liikumist ühtse tervikuna, eriti rütmi kontekstis (Muldma, 2008, lk 264; Pullerits, 2010, lk 58). Motoorsete reaktsioonide loomulikuks väljenduseks vajalike tingimuste loomine soodustab loomingulise aktiivsuse ja kujutlusvõime arengut (Muldma, 2007).

Muldma (2008, lk 264) rõhutab, et intensiivsed rütmilised liikumistegevused peaksid vahelduma rahulikumatega, et vältida laste ülekoormust. Ta võtab kokku: „Liikumine on väikese lapse musitseerimine“ (Muldma, 2008, lk 264). Muusikalis-rütmilise tegevuse edu sõltub laste võimest tajuda teadlikult mängude ja tantsude sisu. Kaasaegsed muusikahariduse suundumused keskenduvad teadmiste integreerimisele, muusika ja liikumise lõimimise kaudu, mis aitab kujundada esteetilisi elamusi ning arendada motoorseid oskusi ja koordineerimist (Pullerits, 2010, lk 58; Pullerits, 2005, lk 220).

Jukk (2005) märgib, et valdkondade ja õpisisu lõimimine tagab tegevuste järjepidevuse ja sidususe. Ta toob esile, et rütmiline liikumine toetab rütmitaju arengut ning loob aluse koos musitseerimiseks. Bachmann (1991) rõhutab, et rütmi füüsiline tajumine on selle mõistmiseks hädavajalik. Liikumisülesanded peavad olema vanusele vastavad, võttes arvesse tempovalikut ja rütmivorme, et muusika rütmilisus saaks esile kutsuda füüsilisi liikumisi, mis arengu käigus muutuvad järjest organiseeritumaks. Päts (2010) lisab, et rütm muusikas on oluline emotsionaalse sisu väljendamiseks ja edastamiseks.

Muusika ja loovliikumine annavad lastele võimaluse kogeda rütmilist liikumist, tantsu ja loomingulist väljendust, arendades samal ajal loovust ja süvendades muusika mõistmist. Fantaasiale tuginev loovliikumine arendab laste loovust ja laiendab nende liikumisrepertuaari, avardades eneseväljenduse võimalusi. Muusika ja liikumise

integreerimine aitab kujundada esteetilisi elamusi ning soodustab mootorsete oskuste ja koordinatsiooni arengut, mis on vajalikud pillimängu tehnikate omandamiseks (Pullerits, 2005, lk 220). Muldma ja Kiilu (2009) rõhutavad, et muusikalis-rütmiline tegevus aitab lastel rahuldada ka vanusele vastavat liikumisvajadust.

Pillimäng

Muldma ja Kiilu (2009, lk 104) tõid esile, et muusikainstrumentide mängimine pakub lastele rõõmu ning lisab muusikalistele tegevustele mitmekülgust ja loovust, rikastades seeläbi õppeprotsessi. Muusikapillide kasutamine mängib koolieeliku muusikalises tegevuses võtmerolli, täiendades laulmist, rütmilist liikumist ja muusika kuulamist. (Härma & Sepp, 2014, lk 90; Muldma, 2008, lk 269). Need elemendid moodustavad terviku, milles igäüks toetab ja arendab lapse muusikalisi põhiomadusi. Instrumentide kasutamine, eriti rühmas, annab lastele võimaluse loomeprotsessis aktiivselt osaleda, mis aitab kaasa nende muusikalisele, emotsionaalsele ja sotsiaalsele arengule (Muldma & Kiilu, 2009, lk 104).

Muusikapillid aitavad lastel keskenduda muusika olulistele aspektidele, nagu rütm, helikõrgus, tämber ja dünaamika. Pillimäng arendab kuulmistaju, liigutuste koordinatsiooni, tähelepanu ja ansamblitunnet. Need oskused arenevad järk-järgult, kuna pillimäng nõuab kuulmise, nägemise ja käeliigutuste koordineerimist, mis stimuleerib peenmotoorika ja keskendumisvõime arengut (Muldma, 2008; Väärt, 2008). Muldma ja Kiilu (2009, lk 104) rõhutasid, et lapse esimene muusikainstrument võib olla tema enda keha - nn kehapill. Rütmiline plaksutamine, sõrmede plaksutamine ja jalgade trampimine ei loo ainult erinevaid heliefekte, vaid valmistavad last ette ka keerulisemate rütmipillide mängimiseks. Need tegevused on aluseks lasteaedades aktiivselt kasutatavate pillide nagu ksülofon, metallofon, kolmnurk jt mängimise õppimisele (Muldma, 2008).

Muusikapalade õppimise protsess lasteaias hõlmab etappe muusikapalaga tutvumisest kuni partiide iseseisva esitamiseni pillidel. On oluline, et lapsed ei reprodutseeriks ainult antud osi, vaid oleksid võimelised ka improviseerima, mis arendab nende loovat mõtlemist. Selles protsessis on oluline roll õpetajal, kes suunab pillide ja rütmiliste partiide valimist vastavalt muusikapala meeleolule ja sisule. Oluline on vältida liigset müra ja säilitada kõla harmoonia (Muldma, 2008; Väärt, 2008).

Muusikariistade mängimine lasteaias ei arenda mitte ainult muusikalisi võimeid, vaid avaldab positiivset mõju ka lapse isiklikule arengule. See soodustab selliste oskuste

kujunemist nagu mälu, analüüsi- ja sünteesivõime, aga ka sotsialiseerimist meeskonnas. Muusikaline tegevus paneb selles vanuses aluse edasisele muusikalisele haridusele ja aitab lapsel sujuvalt üle minna lasteaiast kooli (Muldma, 2008; Väärt, 2008).

Need ülaltoodud elemendid: laulmine, muusika kuulamine, muusikalis-rütmiline liikumine ja pillimäng, moodustavad terviku, milles igaüks toetab ja arendab lapse muusikalisi põhiomadusi.

1.4. Lasteaiaõpetaja muusikategevuste läbiviijana

Lasteaiaõpetaja on võtmeisik muusika tegevuste läbiviimisel, olles vastutav laste arendamiseks sobiva keskkonna loomise eest. Õpetaja ülesandeks on integreerida muusika igapäevategevustesse, pakkudes lastele mitmekesiseid võimalusi osaleda muusikalistes mängudes, lauludes ja loovates liikumistes. Oluline on, et õpetaja omaks teadmisi ja oskusi, et sobitada muusikat laste eakohase arenguga ning tagada mitmekesine ja huvitav õppeprotsess (Pullerits, 2010, lk 58).

Muldma rõhutas, et muusikaline haridus ei nõua lastelt erilisi andeid; piisab täiesti tavapärasest, keskmisest võimekusest. Muusikaline kasvatus peaks põhinema laste vanusele ja võimetele kohandatud metoodiliste lähenemisviiside valikul, mitte aga vähemvõimekate laste väljajätmisel või eraldamisel. Edukas muusikategevus sõltub õpetaja suutlikkusest mõista lapse vajadusi ja huve, motiveerida lapsi ning pakkuda neile positiivset tagasisidet. Täiskasvanu julgustav suhtumine tugevdab lapse enesekindlust ning toetab tema loomupärast soovi uurida ja õppida muusikat. Õpetaja, kes tunneb lapse kõne- ja mänguoskuse arenguetappe, oskab paremini lõimida muusika teistesse tegevustesse ja kasutada seda nii eneseväljenduse kui ka keelelise arengu toetamiseks (Muldma, 2007; Muldma, 2010, lk 77).

Muusika kasutamine õpetaja poolt hõlmab ka laste suunamist aktiivseteks kuulajateks ja mõtestatud osalejateks. Seejuures on tähtis, et muusikalised ülesanded vastaksid laste arengutasemele, nii et rütmi ja tempo valik sobiks lastele ning toetaks nende arengut. Õpetaja suunab lapsi nii muusikaliste instrumentide tundmaõppimisel kui ka nende kasutamisel, luues eeldused muusika mõtestatud kogemiseks ja analüüsimiseks (Pullerits, 2005, lk 225 - 226).

Lasteaiaõpetaja ülesanne on suunata laste muusikalist tegevust viisil, mis toetab nende eneseväljendust ja loovust. Tema professionaalne kompetents, empaatia ja oskus pakkuda laste arengule vastavat tagasisidet on aluseks edukale muusikategevusele. Õpetaja roll on kujundada keskkond, kus lapsed saavad väljendada oma individuaalsust ja teha koostööd, avastades samal ajal muusika ilu ja võimalusi (McLean, 2006). Muusikaõpetuse tulemuslikkusele aitab suuresti kaasa tihe koostöö rühmaõpetaja ja lastevanematega, et tagada lapse jätkusuutlik areng eri hariduse etappidel, pöörates enam tähelepanu nendele asjaoludele, mis rõhutavad koolivalmiduse tänapäevastest väärtustest lähtuvaid aspekte (Muldma ja Kiilu, 2009, lk 105-106).

Tartu Ülikooli lõpetamisel omandab koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelse õppekeskkonnas oskused, et teadlikult kavandada ja ellu viia muusikalisi tegevusi koolieelses eas, lähtudes riikliku õppekava eesmärkidest ja sisust. Ta rakendab õigeid didaktilisi võtteid, arvestades valdkondade vahelise lõimingu, ning ja õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtteid. Lõpetanud õpetaja omab terviklikku ülevaadet koolieelses eas laste muusikakasvatusest, mis toetab laste arengut ja loovust. Tallinna Ülikooli alushariduse pedagoogi õppekava kohaselt peavad lõpetanud üliõpilased oskama luua tervikliku visiooni lasteaia muusikaõpetuse põhimõtetest, mille abil üliõpilane oskab valida ning rakendada otstarbekaid didaktilisi meetodeid muusika- ja teiste ainete õpetamisel ning ainetevaheliste seoste loomisel. (Tallinna Ülikooli Haridusteaduste Instituut, i.a.). Selgub, et Eestis bakalaureuseõppe lõpetanud koolieelse lasteasutuse õpetajal peavad olema minimaalsed teadmised ja oskus muusikategevuste läbiviimiseks ja tegevustesse integreerimiseks.

1.5. Lasteaiaõpetajate pädevused ja valmisolek muusikategevuste läbiviimiseks

Pätsi (2010, lk 111) sõnul on muusikaline kasvatus lapse arengus eesmärk, samas kui muusikaõpetus on selle eesmärgi saavutamise vahend. Selle eesmärgi täitmiseks peab õpetaja olema piisavalt kompetentne, kuna tõhus õppeprotsess nõuab põhjalikku ettevalmistust ja oma tegevuste planeerimist.

Erinevates riikides läbiviidud uuringud on toonud välja, et paljud õpetajad tunnevad oma muusikaliste oskuste suhtes ebakindlust, mis takistab muusikategevuste kasutamist.

Hongkongis läbiviidud uuringu tulemused näitasid, et õpetajad peavad oma ettevalmistust ebapiisavaks, kuna see on liiga teoreetiline ja vähesel määral seotud tegeliku tööga lastega. (Bautista & Yan Lam HO, 2021). Rootsis täheldatakse sarnast probleemi: enesekindluse puudumine muusikalistes oskustes piirab muusika kasutamist igapäevategevustes (Anderson, M., & Anderson, N., 2020). Inglismaal tunneb kolmandik õpetajatest suurt ebakindlust oma muusikalise kompetentsi suhtes (Holden & Button, 2006), samas kui Uus-Meremaal on õpetajad tihti ebamugavad ja väldivad laulmist (Swain & Bodkin-Allen, 2014).

Sundin (1995) uurimus on aga toonud esile, et pedagoogide enesekindlus muusika kasutamise vastu sõltub suuresti õppekava muudatustest ning õpetamise ajast. Samas, isegi ilma laialdaste teadmiste ja oskusteta, võivad pedagoogid luua köitvaid muusikakeskkondi, kui nad lasevad lahti täiuslikkuseihast ja loovad avatud, turvalise ruumi eksperimenteerimiseks.

Eestis läbiviidud uuringute põhjal saab teha järeldusi muusika kasutamise kohta igapäevases pedagoogilises praktikas. Uuringud näitavad, et õpetajad on teadlikud muusika kasulikkusest hariduses, kuid neil puudub piisav kogemus ja teadmised, mis piiravad muusikalise tegevuse tõhusust lasteaedades. Agneri (2021) uuringu järgi integreerub muusikaline tegevus igapäevaõppesse vähem kui veerandjuhtudel päevas, ning harva seostatakse seda teiste õppevaldkondadega. Laasbergi (2019) uuring, mis keskendus laste arvamustele, tõi välja, et lapsed tunnevad muusika puudumist igapäevases tegevuses. Pärna (2023) uuringu tulemused kinnitavad, et õpetajad tunnevad end muusika kasutamises ebakindlalt ja soovivad rohkem teadmisi ning kogemusi, et muusikat tõhusamalt rakendada. Vaariku (2024) uuring näitas, et tulemused on paremad, kuid need on seotud õpetajate pädevuse tasemega, enamik õpetajatest tunneb siiski ebakindlust ja neil puuduvad vajalikud teadmised. Kokkuvõttes võib öelda, et muusika mängib olulist rolli lapse arengus, toetades tema kognitiivset, emotsionaalset ja sotsiaalset kasvu. Muusika integreerumine lasteaia igapäevatesse tegevustesse rikastab õpikeskkonda, muutes õppimise efektiivsemaks ja pakkudes lastele loovuse arendamise võimalusi. Lasteaia muusikategevused, nagu laulmine, kuulamine, pillimäng ja rütmiline liikumine, soodustavad laste arengut ning tugevdavad nende kuulmismeelt ja rütmitunnetust. Kuid uuringud Eestis ja välismaal, sealhulgas Vaariku (2024) uuring, näitavad, et muusika kasutamine igapäevastes tegevustes ja õppetöös on piiratud, kuna õpetajad tunnevad end ebakindlalt ja neil puuduvad vajalikud teadmised.

Seetõttu on oluline, et õpetajad omaksid vajalikku pädevust ja enesekindlust muusika tõhusaks integreerimiseks igapäevategevustesse ja õppetöösse.

2. UURIMISTÖÖ METOODIKA

Selles peatükis antakse ülevaade uurimistöo eesmärgist ja uurimisküsimustest, selgitatakse uurimistöo meetodit ning põhjendatakse selle valikut. Lisaks kirjeldatakse valimi moodustamist ning selgitatakse, kuidas viidi läbi andmete kogumine ja analüüs.

2.1. Uurimistöo eesmärk ja uurimisküsimused

Bakalaureusetöö eesmärk on selgitada välja lasteaiaõpetajate muusikategevuste rakendamist õppetöös ja igapäevategevustes ning uurida nende vajadusi muusikategevuste tõhusamaks läbiviimiseks.

Uurimistöo keskendumine tuleneb seatud eesmärkidest, mille saavutamiseks sõnastati järgmised kaks uurimisküsimust:

1. Milliseid muusikategevusi rakendavad lasteaiaõpetajad õppetöös ja igapäevategevustes lastega nende endi hinnangul?
2. Millised on lasteaiaõpetajate vajadused muusikategevuste paremaks rakendamiseks õppetöös ja igapäevategevustes?

Esimene uurimisküsimus keskendub sellele, milliseid muusikategevusi lasteaiaõpetajad õppetöös ja igapäevategevustes rakendavad. Selle kaudu on võimalik saada ülevaade õpetajate kogemustest ja eelistustest. Samuti aitab see mõista, millised tegevused on nende jaoks olulised. Teine uurimisküsimus uurib, milliseid vajadusi lasteaiaõpetajatel on muusikategevuste tõhustamiseks. Eesmärk on selgitada välja, millised ressursid või koolitused aitaksid õpetajaid nende töös. Vastuste põhjal saab koostada soovitusi, mis toetaksid õpetajaid igapäevastes tegevustes.

2.2. Andmekogumise meetod ja andmeanalüüs

Uuringu läbiviimiseks valiti kvantitatiivne uurimismeetod, kuna see võimaldab koguda nii faktipõhiseid andmeid, kui ka arvamusi suurelt valimilt (Õunapuu, 2014). See lähenemine annab selge ülevaate vastustest numbrilises vormis. Andmete kogumiseks kasutati elektroonilist ankeetküsitlust, mis koostati Google Formsis, järgides uurimuse teoreetilisi aluseid ja eesmärke, et tagada küsimuste asjakohasus ja usaldusväärsus.

Kirjalik ankeetküsitlus võimaldas koguda mitmekesiseid andmeid. Alates objektiivsetest faktidest kuni subjektiivsete arvamusteni. Küsimustiku täitmiseks oli ette nähtud umbes 10 minutit. See koosnes viiest osast ja sisaldas kokku 24 küsimust, sealhulgas valikvastustega ja avatud küsimusi. Mõned küsitluses sisalduvad küsimused on valitud või kohandatud varasemate teaduslike uuringute põhjal, täpsemalt Vaariku (küsimused 2, 8, 9, 19, 21) ja Pärna (küsimus 23) bakalaureuse töödest. Arvestati, et küsimuste tõlgendamine võib vastajatel erineda ning vastuste ausust ei saa täielikult kontrollida.

Lasteaiaõpetajate vastuste analüüsimisel muusikaõpetaja rolli ja muusikategevuste kasutamise kohta rakendati nii deduktiivset kui ka induktiivset kvantitatiivset sisuanalüüsi. Deduktiivne lähenemine struktureeris vastuseid määratud kategooriate järgi, samas kui induktiivne aitas avastada uusi seoseid ja rakendusvõimalusi (Kalmus, Masso jt. 2015).

Andmete töötlemiseks kasutati Microsoft Exceli tarkvara, mis võimaldas koostada diagramme, arvutada protsente ja analüüsida vastuste seoseid. Kirjeldava statistika abil anti andmetele hinnang ja esitati tulemused visuaalselt graafikute ja diagrammidena (Õunapuu, 2014, lk 184). Avatud vastused jaotati Excelis väiksemateks tähendusüksusteks ning kodeeriti vastavalt esinevatele sõnadele ja väljenditele.

Ankeetküsimustik koosnes viiest osast. Esimeses osas uuriti õpetajate arvamusi ja kogemusi seoses muusikaga. Teises osas keskenduti muusikategevuste rakendamisele õppetöös. Kolmandas osas uuriti, kuidas õpetajad integreerivad muusika igapäevastes tegevustes. Neljandas osas käsitleti õpetajate varasemaid kokkupuuteid muusika ja selle töövahenditega ning nende vajadust täiendavate vahendite järele. Viies osa keskendus õpetajate taustale, sealhulgas vanusele, haridustasemele ja tööstaažile.

2.3. Uurimisprotseduuri kirjeldus

Pilootuuringu läbiviimiseks anti esialgne ankeetküsimustik paber kandjal kahele õpetajale lasteaias, kus uurimistöö läbiviija töötab. Õpetajad andsid suulise tagasisidena teada, et küsimustiku kaks osa, muusikategevuste kasutamine õppetöös ja muusikategevuste kasutamine igapäevategevustes, tundusid sisult sarnased. Selle põhjal tehti küsimustikku täiendav muudatus, igasse vastavasse plokki lisati selgitav lause koos oluliste märksõnade esiletõstmisega rasvases kirjas ja suurtähtedes.

Pärast muudatuste tegemist saadeti küsimustiku täiendatud versioon elektrooniliselt uurija

töökaaslastele, kellest neli täitsid küsimustiku. Ükski neist ei esitanud ettepanekuid uuringu täiendamiseks, kuna see peeti sobilikuks. Osa õpetajaid mainis suuliselt, et küsimustiku täitmine võttis aega umbes 10 minutit, mistõttu see kestus märgiti ka uurimistöo tekstis. Samuti täitsid elektroonilise versiooni uuesti ka need kaks õpetajat, kes olid esmalt vastanud paberkaardil.

Pilootuuring toimus ajavahemikus 30. jaanuarist kuni 7. veebruarini 2025 ning valimiks olid Viru-Nigula valla lasteaedade rühmaõpetajad. Kokku vastas kuus õpetajat. Pilootuuringu valim tugines mugavusvalimi põhimõttel, kuna sihtrühm koosnes uurija töökaaslastest (Õunapuu, 2014, lk 142).

Pärast pilootuuringu edukat läbiviimist ja saadud tagasiside arvesse võtmist koostati ankeetküsimustiku lõplik versioon. Uurija võttis ühendust lasteaedade juhtkondadega e-posti teel. E-posti aadressid saadi veebilehtedelt, kus on loetletud lasteaedade kontaktandmed. Lääne-Virumaa lasteaedade kontaktid leiti Lääne-Virumaa Omavalitsuste Liidu kodulehelt ning Ida-Virumaa lasteaedade kontaktid Haridusinfo veebilehelt. E-kirjades tutvustas uurija ennast, töö teemat ja eesmärgi ning palus, et küsimustik edastataks rühmaõpetajatele. Küsimustik saadeti lasteaedadesse Lääne- ja Ida-Virumaal ajavahemikus 10. veebruarist kuni 21. veebruarini 2025. Kahjuks ei töötnud 11 e-posti aadressi, mille kaudu küsimustik oli saadetud. Uuringu läbiviimise ajal ei esitatud uurijale küsimusi ega ettepanekuid küsimustiku või selle sisu kohta. Samuti ei olnud vajadust meeldetuletuste saatmiseks lasteaedade juhtidele. Kokku laekus 50 täidetud ankeetküsimustikku.

2.4. Uurimistöo valim

Käesolevas uurimistöös rakendati mittetõenäosusliku sihipärane valimi meetodit, mille puhul lasteaedade valik põhines avalikult kättesaadaval tabelil Lääne- ja Ida-Virumaa ametlikelt veebilehtedelt. Kuigi eesmärgiks oli kaasata kõik piirkonna lasteaiad, ei olnud see võimalik ebatäpsete või mittetoimivate kontaktandmete tõttu.

Kuna mittetõenäosuslikul valimisel ei ole kõigil uuritavatel objektidel võrdsed võimalused valimisse sattumiseks, ei saa uuringu tulemusi üldistada kõikide lasteaedade kohta. Selline lähenemine sobib olukordades, kus on võimalik tugineda olemasolevale usaldusväärsele teabele, kuid kogu sihtrühma kaasamine pole praktikas teostatav (Rämmer, 2014).

Mittetõenäosuslikke valimeid kasutatakse sageli sotsiaalteaduslikes uurimistöodes, kus uuritavad rühmad on raskesti ligipääsetavad ja kogu populatsiooni pole võimalik määratleda (Õunapuu, 2014, lk 142). Eriti sobib selline valik kvalitatiivsetes uurimustes, kus rõhk on sisulistel kriteeriumidel, mitte statistilisel esinduslikkusel. Eesmärgipärase valiku puhul kaasatakse valimisse ainult need isikud, kes vastavad uurimuse eesmärgile ja võivad pakkuda kõige olulisemat teavet (Õunapuu, 2014, lk 150).

Sihipärase valiku puhul tegutseb uurija eksperdi rollis, valides teadlikult välja uuritavad, kes esindavad populatsiooni kõige tüüpilisemaid või uurimiseesmärgile vastavaid ideaalseid esindajaid (Rämmer, 2014). Nagu Õunapuu (2014, lk 143) on rõhutanud, võimaldab sihipärane valim teadlikku osalejate valikut kindlate kriteeriumide alusel, mis sobis käesoleva uurimistöö konteksti.

Valiku tegemisel lähtuti asjaolust, et nendes kahes maakonnas ei ole varem läbi viidud sarnaseid uuringuid, mistõttu oli võimalik võrrelda tulemusi teiste Eesti piirkondade andmetega. Uurija elukoht asub Lääne-Virumaal, mis lihtsustas uurimistöö läbiviimist selles piirkonnas. Samas laiendati valimit ka Ida-Virumaale eesmärgiga suurendada vastanute arvu ning tagada mitmekesisem valim. Valimi moodustamisel keskenduti maapiirkondadele ning kaasati nende piirkondade lasteaedade rühmaõpetajad.

Lääne-Virumaa Omavalitsuste Liidu ametlikul veebilehel esitatud andmete kohaselt tegutseb Lääne-Virumaal 25 lasteaeda. Küsimustikud saadeti kõigile loetelus olevatele asutustele, kuid kolmel juhul osutus e-posti aadress mittetöötavaks. Ida-Virumaa lasteaedade kontaktid Haridusinfo veebilehelt kohta avaldatud ametlike andmete põhjal tegutseb piirkonnas 26 lasteaeda. Küsimustikud saadeti kõigile, kuid kaheksa lasteaia puhul ei töötanud märgitud e-posti aadressid. Hiljem kontrolliti nimetatud lasteaedade kontaktandmeid nende ametlike veebilehtede kaudu ning nendes olid märgitud samad e-posti aadressid, mis samuti ei töötanud.

Valimi taustaandmetena koguti lasteaiaõpetajate vanus, haridustase ja töökogemus selles ametis.

Vastanute vanuseline jaotus näitab, et kõige rohkem oli vastajaid vanuserühmas 50–59 aastat (30%). Neile järgnesid 30–39-aastased (28%) ja 40–49-aastased (24%). Vanuserühmas 60–69 aastat vastas 10% ning kõige vähem oli vastajaid vanuses 20–29 aastat (8%).

Seega võib öelda, et uuring hõlmas laia vanusevahemikku, kuid enim esindatud on keskealised õpetajad eriti 30–59-aastased ehk tööealised ja kogenumad õpetajad.

Uuringus osalenud õpetajate haridustase on mitmekesine, kuid valdavalt kõrge. Osalejate haridustase märgatavalt varieerub. Enamik vastajaid (64%) omab pedagoogilist kõrgharidust, mis viitab õpetajate kõrgele kvalifikatsiooni tasemele. Märkimisväärne osa vastanutest on omandanud muu kõrghariduse (10%) või pedagoogilise keskerihariduse (10%). Lisaks sellele on väike osa vastajaid pedagoogilise keskeriharidusega (6%) või muu keskeriharidusega (4%). Samuti jätkab 6% õpetajatest õpinguid pedagoogilise kvalifikatsiooni omandamiseks.

Lasteaiaõpetajate tööstaaž jaotub suhteliselt ühtlaselt erinevate kategooriate vahel. Suurima rühma (36%) moodustavad õpetajad, kelle töökogemus jääb vahemikku 3–10 aastat. Üle 21-aastase staažiga õpetajaid on 26%, mis viitab sellele, et märkimisväärne osa vastajatest on pikaajalise töökogemusega spetsialistid. 22% lasteaiaõpetajatest on töötanud 11–20 aastat, samas kui kõige väiksema osa (16%) moodustavad algajad õpetajad, kellel on kogemust kuni 2 aastat. Seega osalesid uuringus nii kogenumad, kui ka alustavad õpetajad, mis võimaldab saada mitmekülge ülevaate lasteaiaõpetajate töökeskkonnast.

Uuringus osalenud õpetajate tööstaaž on jaotunud üsna laialt, kajastades nii alustavate, kui ka pikaajalise kogemusega õpetajate esindatust. Suurim osakaal vastanutest (36%) omab töökogemust 3–10 aastat, mis viitab sellele, et paljud õpetajad on juba omandanud teatava professionaalse kindluse. Märkimisväärne osa õpetajatest (26%) on töötanud haridusvaldkonnas üle 21 aasta, mis näitab sügavat kogemuste pagasit ja pikaagest pühendumust. Samuti on esindatud 11–20-aastase tööstaažiga õpetajad (22%), kellel on arvestatav kogemus, kuid kes võivad veel aktiivselt kujundada ja arendada oma pedagoogilist praktikat. Kuni kaheaastase kogemusega õpetajaid oli 16%, mis viitab uue põlvkonna esindatusele uuringus. Selline jaotus kinnitab, et uuringusse olid kaasatud erineva kogemusega õpetajad, võimaldades saada mitmekülget ja väärtuslikku ülevaadet nende seisukohtadest vastavalt professionaalse arengu erinevatele etappidele.

Uurimistöös kasutati mittetöenäosuslikku sihipärast valimit, kaasates Lääne- ja Ida-Virumaa maapiirkondade lasteaegade rühmaõpetajaid. Valim kujunes vastavalt kättesaadavatele kontaktandmetele, hõlmates eri vanuses ja töökogemusega õpetajaid, kellest enamik omas pedagoogilist kõrgharidust.

3. UURIMISTULEMUSED LASTEAIAÕPETAJATE MUUSIKATEGEVUSTE RAKENDAMISEST

Selles peatükis antakse ülevaade lasteaiaõpetajate muusikategevuste rakendamisest nii õppetöös, kui ka igapäevategevustes. Analüüsis käsitletakse, milliseid muusikalisi tegevusi õpetajad rakendavad, kui sageli ja millistes olukordades neid kasutatakse eraldi õppetöös ja igapäevategevustes. Lisaks uuritakse õpetajate praktilisi kogemusi ja ettevalmistust muusikategevuste läbiviimiseks ning nende vajadusi toe ja ressursside osas, mis aitaksid muusikategevusi tõhusamalt rakendada. Uurimistulemused põhinevad küsimustiku andmete analüüsil.

3.1. Arusaam muusikategevuste läbiviimisest ja nende läbiviimise kogemus

Üks uurimisküsimus oli keskendunud sellele, kas lasteaias peab muusikaga tegelema ainult muusikaõpetaja? Kuid enamik õpetajaid (80%) leiab, et muusikategevustes saab ja peab osalema ka rühmaõpetaja. Vaid 20% vastanutest arvab, et muusika peab jääma erialaspetsialisti vastutusalasse. Õpetajad oma hinnangut põhjendades tõid välja mitmeid olulisi aspekte, et ka rühmaõpetaja võib olla aktiivselt kaasatud muusikategevuste läbiviimise. Mitmed vastajad rõhutasid, et muusika peab olema loomulik osa laste igapäevaelust ning seda ei tohi piirata ainult spetsialisti juhitud tegevustega. Nagu üks õpetaja märkis: „Muusika võiks olla igapäeva tegevuste osaks.“ Teine lisis: „Laul ja muusika võiksid kõlada ka väljaspool muusikatundi rühmaruumis.“

Paljud tõid välja, et muusikat saab lõimida erinevate valdkondadega, mistõttu on rühmaõpetajal oluline roll selle igapäevases kasutamises. „Igas tegevuses ja tegeluses saab kasutada muusikat – kuulata, laulda, kasutada rütmipille, kehapilli“. Üks õpetaja kirjeldas muusikat kui igal pool meie ümber olevat nähtust: „Muusika on meie ümber igas mõttes, mitte ainult meloodias, vaid ka kolinas, hääles, mürinas, rütmis. Kõigest saab muusikat teha“.

Sõimerühmas peetakse muusika rolli eriti oluliseks. „Sõimerühmas on vajalik lisapanus, kuna sõimerühmalapsed omandavad läbi muusika palju paremini uusi teadmisi ja oskusi“. Lisaks on muusika kasulik keele ja kõne arendamisel: „Laulmine ja laulumängud aitavad arendada rütmitaju, mis omakorda on kasulik kõne arengut silmas pidades“.

Mõned õpetajad rõhutasid, et kuigi neil puuduvad professionaalsed muusikalised oskused, näiteks pillimänguoskused või viisipidamine, leiavad nad siiski võimalusi muusikategevuste kasutamiseks. „Ma ei pea viisi, aga hommikuringis kasutan laule, tantse ja rütmiharjutusi“.

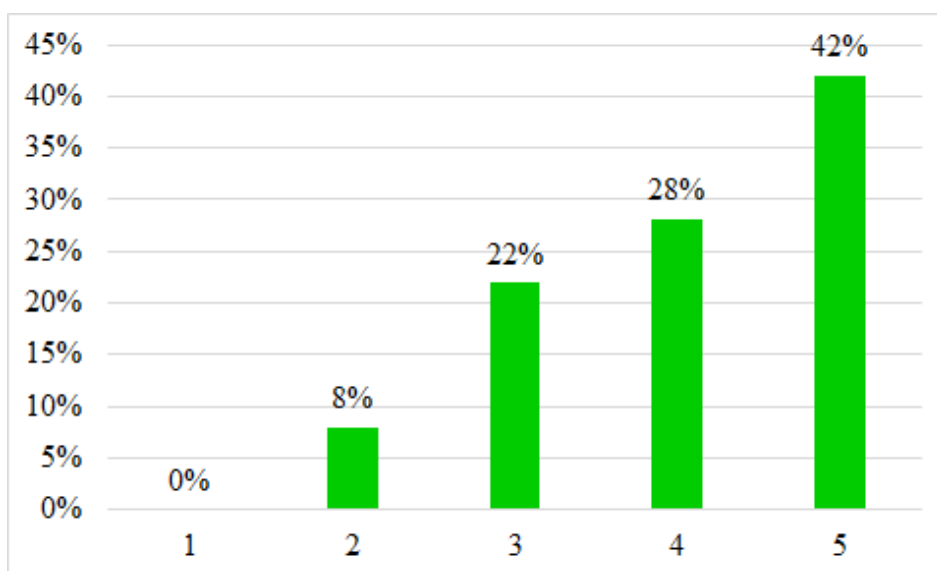
Kuigi enamik vastanutest leiab, et rühmaõpetaja saab ja peaks muusikategevustes osalema, leidis ka väiksem osa õpetajaid, kes rõhutasid, et muusikatundide läbiviimine peaks jääma siiski muusikaõpetaja vastutusalasse. Nende hinnangul nõuab see spetsiifilisi teadmisi ja oskusi, mida mitte kõigil rühmaõpetajatel ei ole. Nagu üks vastanutest tõdes: „Muusikaõpetaja on oma ala spetsialist, tal on vajalikud oskused, muusikaline taust ja vahendid selleks. Igal õpetajal ei ole muusikalist meelt“. Teine õpetaja lisas: „Muusikaõpetaja teab rohkem hingamisest laulmise ajal, temal on teadmised pea korraldamisest. Ta teab, millised muusikateod on paremad arusaamiseks ja meloodia kirjeldamiseks“.

Uuringu tulemused näitavad, et suurem osa lasteaiaõpetajatest peab rühmaõpetaja rolli muusikategevustes oluliseks ning toetab muusika integreerimist igapäevategevustesse. Õpetajad hindavad muusika mõju laste arengule ning soovivad aktiivselt panustada, isegi juhul, kui neil puuduvad professionaalsed muusikalised oskused.

Õpetajad hindasid enda muusikaalast tausta ja ettevalmistust väga erinevalt. Enamik vastanutest (46%) märkis, et neil puuduvad varasemad muusikaalased kogemused. See viitab sellele, et suur osa rühmaõpetajatest ei ole saanud formaalset muusikaharidust ega osalenud süvendatud muusikalistes õpingutes. Samas on 18% vastanutest osalenud muusikaga seotud koolitustel, mis näitab, et osa õpetajaid on siiski saanud täiendavat juhendamist selles valdkonnas. 22% vastanutest on õppinud muusikakoolis ning 8% on omandanud muusikaga seotud teadmisi ülikoolis. Need tulemused viitavad sellele, et osa rühmaõpetajaid omab tugevamat muusikalist tausta ja oskab seetõttu teadlikumalt muusikat õppetöösse lõimida. Lisaks väiksem osa vastanutest (12%) on omandanud muusikalisi kogemusi erineval viisil, näiteks lauldes kooris, harrastades laulmist hobi korras või kasutades muusikalisi laulumänge õppetöös. Samuti leidis vastuseid 4%, mis rõhutasid, et kuigi vastajal puudub ametlik muusikaharidus, on elu õpetanud teda muusikat kasutama, näiteks igapäevaselt tervituslaulude, rütmiharjutuste ja tantsude kaudu.

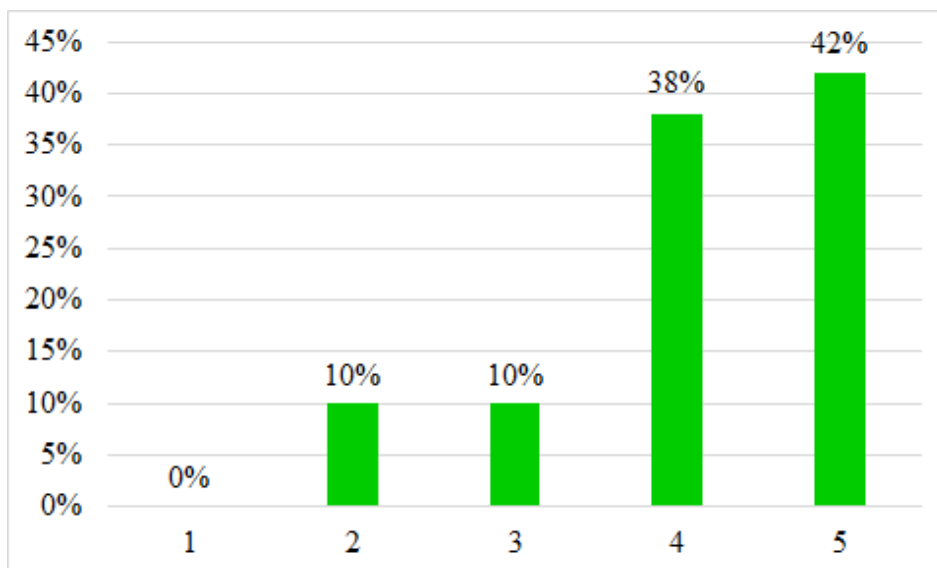
3.2. Lasteaiaõpetajate muusikategevuste rakendamine õppetöös

Õpetajate valmisolekut muusikategevuste kasutamiseks õppetöös hinnati viieastmelisel skaalal, kus „1” tähendas „pole üldse valmis” ning „5” „täiesti valmis”(joonis 1). Analüüsi tulemused näitasid, et 42% vastajatest olid väga valmis seda tegema (hinnang „5”) ning 28% andsid hinnangu „4”. Keskmist valmisolekut (hinnang „3”) märkis 22% õpetajatest, samas kui 8% vastanutest hindasid oma valmisolekut madalamalt (hinnang „2”). Ükski vastaja ei valinud hinnangut „1”, mis näitab, et kõik õpetajad on vähemalt mingil määral avatud muusikategevuste kasutamisele õppetöös.

Joonis 1. Muusikategevuste kasutamine õppetöös

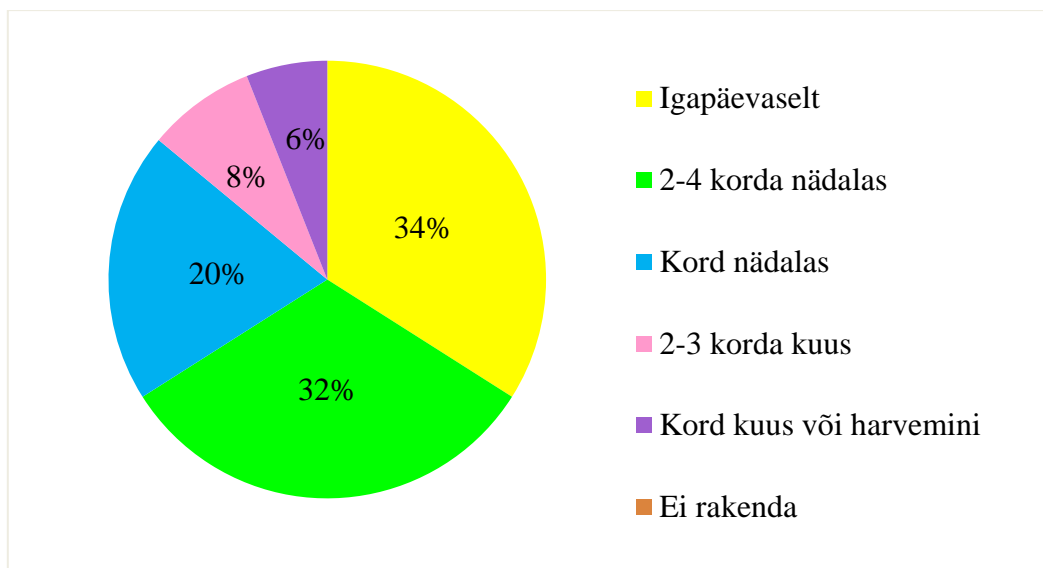
Õpetajate hinnanguid muusikategevuste tähtsusele rühmaõpetaja töös koguti viieastmelisel skaalal, kus „1“ tähendas "ei ole oluline" ja „5“ "on väga oluline" (joonis 2). Uurides, kui tähtsaks peavad õpetajad muusikategevuste kasutamist rühmaõpetaja poolt, ilmnes, et 42% vastanutest hindasid seda väga oluliseks (hinnang „5“) ning 38% andsid hinnangu „4“. Vähemal määral pidasid seda tähtsaks 10% vastajatest (hinnang „3”) ning veel 10% andsid madalama hinnangu „2”. Ükski vastaja ei valinud hinnangut „1”, mis viitab sellele, et kõik vastajad pidasid muusikategevusi rühmaõpetaja töös vähemalt mingil määral oluliseks.

Joonis 2. Muusikategevuste olulisus õppetöös

Eriti olulise aspektina tõsteti esile muusikategevuste lõimimist teiste õppevaldkondadega, kasutades selleks viieastmelist skaalat, kus „1” tähendas „ei ole oluline” ja „5” „on väga oluline”. Tulemused näitavad, et enamik vastanutest 62%, pidas seda väga oluliseks, valides hinnangu „5”. 24% vastajatest andsid hinnangu „4”, samas kui 12% märkisid „3” ning vaid 2% valisid „2”. Ükski vastaja ei andnud hinnangut „1”, mis viitab sellele, et keegi ei pea muusikategevuste lõimimist täiesti ebaoluliseks.

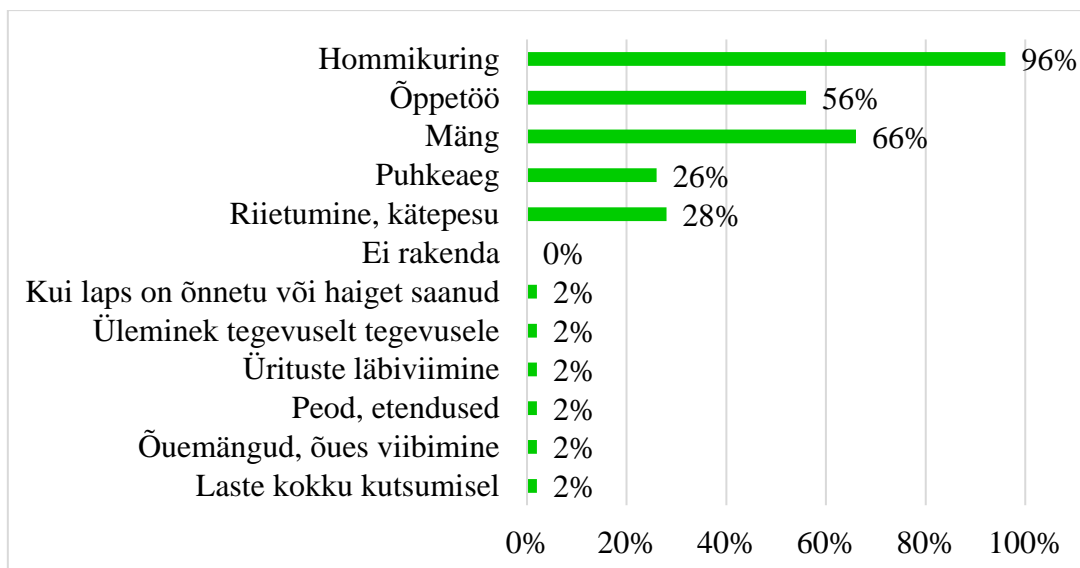
Uuringus vaadeldi ka muusika kasutamise sagedust õppetöös (joonis 3). Igapäevaselt kasutab muusikat õppetöös 34% vastanutest. 2–4 korda nädalas rakendab muusikategevusi 32% vastanutest. Kord nädalas teeb seda 20% vastanutest. Harvem, 2–3 korda kuus, kasutab muusikat 8% vastanutest ning kord kuus või harvemini teeb seda 6% vastanutest. Keegi vastanutest ei valinud varianti „ei rakenda”, mis viitab sellele, et muusikategevusi kasutatakse õppetöös mingil määral kõigis rühmades.

Joonis 3. Muusikategevuste kasutamise sagedus õppetöös

Õpetajate enesekindlust muusikategevuste läbiviimisel hinnati viieastmelisel skaalal. Skaal „1” tähendas „ei tunne kindlalt” ja „5” tähendas „väga kindlalt”. Enamik vastanutest tunneb end muusikategevuste läbiviimisel lastega üsna kindlalt. Tulemustest ilmneb, et 36% hindas oma kindlustunnet tasemele „4” ja 28% tasemele „5”. Mõõdukat enesekindlust (hinnang „3”) väljendas 22% vastanutest. Vähem kindlustunnet (hinnang „2”) koges 10% ning ainult 4% tundis end väga ebakindlalt (hinnang „1”). See viitab üldiselt positiivsele enesehinnangule, kuigi eksisteerib ka vajadus täiendava toe ja koolituse järele.

Muusikategevuste rakendamise sagedust erinevates päevakava osades käsitleti avatud küsimuse kaudu (joonis 4). Enim mainitud kontekst oli hommikuring, kus muusikategevusi kasutatakse 96% vastanutest. Õppetöös rakendab muusikategevusi 56% vastanutest. Mängu ajal kasutatakse muusikat 66% vastanutest. Puhkeajal on muusikategevusi vähem, kuid siiski rakendab neid 26% vastanutest. Riietumise ja kätepesu ajal rakendab muusikat 28% vastanutest. Ükski vastaja ei valinud varianti „ei rakenda”. Vähem mainiti muusika kasutamist ürituste läbiviimisel, pidudel, tantsuetendustel, tegevuselt tegevusele üleminekul, laste kokkukutsumisel, õuemängudes ja lapse vigastuse korral, igas neist vaid 2% vastanutest.

Joonis 4. Muusikategevuste rakendamine päevakava osades

Õpetajate hinnangul kõige sagedamini kasutatavaks muusikategevuseks osutus õppetöös laulmine, mida rakendab 82% vastanutest. Sellele järgnesid rütmilised tegevused (80%) ja muusika kuulamine (68%). Pillimängu kasutab 40% vastanutest. Vähem levinud tegevusteks olid tants (2%), liikumismängud ja tähelepanuharjutused (2%) ning peamiselt muusika kuulamisele keskenduvad tegevused (2%). See näitab, et õpetajad eelistavad peamiselt aktiivseid ja osalusrohkeid muusikategevusi nagu laulmine ja rütmilised harjutused.

3.3. Lasteaiaõpetajate muusikategevuste rakendamine igapäevategevustes

Muusikategevuste kasutamist igapäevategevustes hindamiseks kasutati viieastmelist skaalat, kus „1” tähendas „ei ole oluline“ ja „5” „on väga oluline“. Tulemused näitasid, et 42% vastanutest hindas muusikategevusi maksimaalse punktisummaga („5”), samas kui 32% andis hindeks „4”. Keskmise tähtsusega („3”) hindas muusikategevusi 20% vastanutest ning 6% andis hindeks „2”. Keegi vastanutest ei hinnanud muusikategevusi täiesti ebaoluliseks („1”). Need tulemused näitavad, et enamik vastanutest peab muusikategevusi igapäevategevustes pigem oluliseks või väga oluliseks.

Vastustest selgus, et 76% õpetajatest rakendab muusikategevusi igapäevategevustes, samas kui 24% vastanutest vastas eitavalt. See näitab, et enamik vastanutest peab muusikategevusi oluliseks osaks igapäevategevustes.

Mitmed vastajad tõid välja, et nad ei tunne end muusikategevuste läbiviimisel piisavalt pädevana. Mõned neist tunnistasid, et nad ei pea viisi või ei ole ise muusikalise taustaga,

mistõttu puudub neil enesekindlus selles valdkonnas tegutseda. Toodi välja ka konkreetseid põhjendusi, näiteks: „Ei ole nii pädev selles“, „Ma ei ole muusik“ või „Ei ole pädev selles valdkonnas“. Sellised vastused viitavad vajadusele pakkuda õpetajatele rohkem tuge ja täiendkoolitusi muusikakasvatuse alal.

Teiseks sagedaseks takistuseks toodi ajafaktor. Mõned vastajad rõhutasid, et päevakava tihedus ja mitmekesine tegevusplaan ei võimalda muusikategevuste regulaarset rakendamist. Näiteks kirjutati: „Ma ei jõua, sest et on teised tegevused ja päevarežiim ei luba nii kaua muusikaga tegeleda“ või „Mõnikord seda lihtsalt ei toimu. Õpetajal on teised tegevused plaanis“. See näitab, et muusikaõpetus ei pruugi alati olla eelistatud või jõukohane valik tihedas õppepäevas, isegi kui selle tähtsust mõistetakse.

Mõned vastajad rõhutasid, et muusikategevuste rakendamine sõltub ka teemast ja nädala sisust. Lisaks mainiti, et mõnes rühmas tegeleb lastega muusikaõpetaja, kellel on selleks vastav ettevalmistus. Sellisel juhul ei pruugi rühmaõpetaja ise otseselt muusikategevusi läbi viia, kuigi lapsed saavad siiski muusikaga kokkupuute. Näiteks kirjutati: „Koolieelikute rühm – neil on 3 korda nädalas tegevused muusikaõpetajaga“.

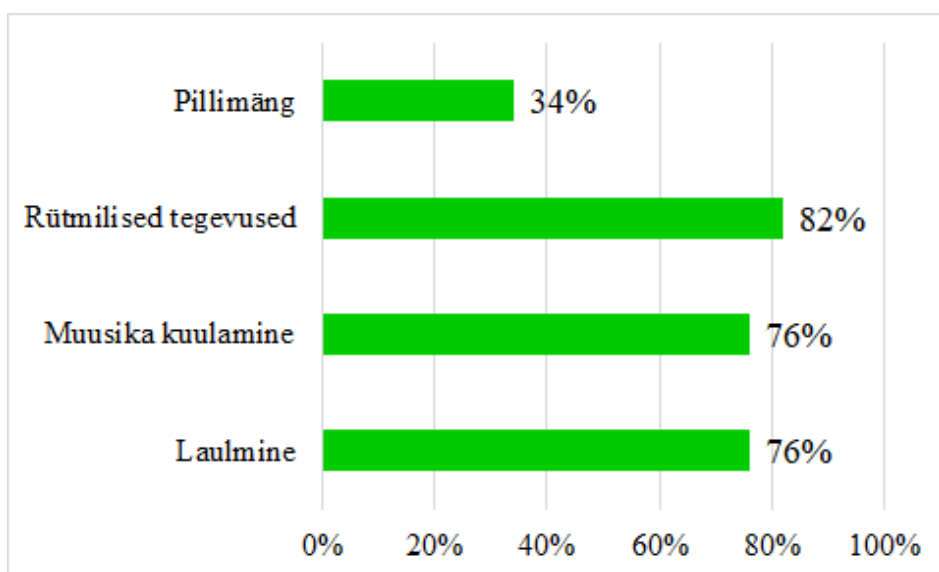
Õpetajate valmisolekut muusikategevuste rakendamiseks igapäevategevustes hinnati viieastmelisel skaalal, kus „1“ tähendas „pole üldse valmis“ ja „5“ „täiesti valmis“. Selgus, et 38% vastanutest hindas oma valmisolekut kõrgeimale tasemele (hinnang „5“), samas kui 32% märkis hinnangu „4“. Keskmise valmisolekuga (hinnang „3“) oli 20% vastanutest ning 10% hindas oma valmisolekut madalamale tasemele (hinnang „2“). Ükski vastaja ei andnud hinnangut „1“, mis näitab, et kõik vastajad olid vähemalt mingil määral valmis muusikategevusi igapäevategevustes kasutama.

Analüüsid, kui sageli õpetajad muusikategevusi igapäevategevustes rakendavad, ilmnis, et 42% vastanutest teeb seda igapäevaselt, 34% kasutab muusikategevusi 2–4 korda nädalas, samas kui 12% rakendab neid kord nädalas. Vähem levinud oli muusikategevuste kasutamine 2–4 korda kuus või harvemini. Ükski vastanutest ei märkinud, et nad ei rakenda muusikategevusi üldse.

Uurides, milliseid muusikategevusi õpetajad kõige sagedamini rakendavad igapäevategevustes, tekkisid ka täpsustavad vastused ehk alakategooriad, mis täpsustasid muusika kasutamise aega ja viisi (joonis 5). Need täpsustused jagunesid loogiliselt nelja põhikategooriasse. Muusika kuulamine sai täienduseks kaks vastust, mis moodustavad 4%

vastustest: „Igapäevaselt on muusikapala märguandeks, et aeg on koristama hakata“ ning „Vaikuseminutid muusika saatel“. Need viitavad sellele, et muusika ei ole ainult kuulamise eesmärgil kasutatav, vaid ka pedagoogilise vahendina rutiinsete tegevuste struktureerimisel ja rahustamisel.

Rütmiliste tegevuste alla lisandus kolm täpsustavat vastust (iga 2%): „Vahel tantsime ka“, „Tantsud“ ja „Laulu videod koos liigutustega“. Need täpsustused aitasid paremini mõista, kuidas õpetajad muusikat igapäevategevustes rakendavad. Jagades vastused õigesti nelja põhikategooria vahel: laulmine, muusika kuulamine, rütmilised tegevused ja pillimäng, selgus, et enim kasutatakse rütmilisi tegevusi (82%), millele võrdselt järgnevad laulmine (76%) ning muusika kuulamine (76%). Vähem levinud muusikategevusteks olid igapäevane pillimäng, mida rakendab 34% vastanutest.

Joonis 5. Igapäevategevustes enim rakendatavad muusikategevused

66% vastanutest leidis, et muusikategevused rikastavad nende tööd kindlasti. 30% vastas "pigem jah", samas kui väga väike osa vastanutest (4%) ei olnud kindlad või arvasid vastupidist.

90% vastanutest leidis, et lastele meeldib muusika. Samuti leiti, et muusika rahustab (78%), aktiveerib (72%) ja loob rutiini (54%). Üksikud vastajad märkisid, et mõju sõltub tegevusest või et kõikidele lastele ei pruugi muusika meeldida.

3.4. Lasteaiaõpetajate vajadused muusikategevuste paremaks rakendamiseks õppetöös ja igapäevategevustes

Peamisteks takistusteks muusikategevuste rakendamisel nimetati muusikaliste oskuste puudumist (46%), ebakindlus enda võimekuses (44%) ning kogemuste ja ideede nappus (36%). Samuti toodi välja ajapuudus (12%) ja sobivate materjalide vähesus (36%). 16% vastajatest ei näinud muusikategevuste rakendamisel takistusi. Lisaks mainiti üksikvastustes laste vähest huvi (4%) ning üks vastaja märkis, et vahendeid võiks alati rohkem olla. See näitab, et takistused on olemas ja peamised takistused seotud oskuste, enesekindluse ja ressursside puudusega.

Koolituste osas selgus, et vaid 16% vastajatest on osalenud muusikateemalistel koolitustel. 18% õpetajat ei ole koolitustel osalenud, kuna selleks ei ole olnud soovi. 32% vastanut ei ole koolitustel osalenud, kuid oleksid soovinud osaleda. 16% õpetajat ei osanud küsimusele vastata. Vastanutest 10% vastasid lihtsalt "ei", põhjust täpsustamata. Üksikutes vastustes toodi välja, et ei ole osalenud ajapuuduse tõttu, mis on seotud ülikooliõpingutega, või et koolitused on suunatud peamiselt muusikaõpetajatele. Samuti mainiti, et kuigi viimastel aastatel ei ole koolitustel osaletud, on varasem kogemus olemas. Leidus ka neid, kes plaanivad lähitulevikus koolitusel osaleda.

Uuringust ilmnis, et ainult 16% vastanutest leidis, et neil on kõik vajalikud vahendid olemas. 36% vastanutest märkis, et neil on vahendid osaliselt olemas. 40% vastanutest tõid välja, et neil on vaid üksikud vahendid olemas. 6% vastanutest märkis, et neil puuduvad vahendid täielikult. See näitab, et ligikaudu pooltel vastanutest on piisavalt vahendeid muusikategevuste läbiviimiseks, samas kui teine pool tunneb nende nappust. Üks vastaja mainis ka võimalust laenata vahendeid muusikaõpetajalt.

Uuringust selgub, et kõige enam kasutatav vahend muusikategevuste läbiviimisel on muusikakeskus või Bluetooth-kõlar, mida kasutab 82% vastanutest. Pillid, nagu marakad ja tamburiinid, on samuti laialt levinud, nende kasutust märkis 58% vastanutest. Lisaks kasutab projektorit või ekraani 56% vastanutest. Laulikuid kasutab 24%. Üksikvastajatest märkisid mõned teisi vahendeid, nagu lauaarvutit, rütmipille, keha liigutusi ja televiisorit, kuid nende kasutus on harvem (igäüks 2%). Samuti mainiti, et mõnel juhul viiakse rühmamänge läbi ilma muusikavahenditeta või kasutatakse isiklikult soetatud vahendeid.

Lisaks vahenditele uuriti ka õpetajate ootusi ja vajadusi muusikaliste tegevuste toetamiseks. 56% vastanutest soovib uusi õppematerjale ja instrumente muusikategevuste läbiviimiseks. 54% peab oluliseks muusikateemalisi koolitusi. 48% vastanutest toob välja, et kasulik oleks kogemuste vahetamine kolleegidega. 32% sooviks teha koostööd lasteaia muusikaõpetajatega ning 28% peab oluliseks asjakohaseid ressursse internetis. Vähem populaarsed, kuid siiski mainitud abivahendid on laulikud ja õppikogumikud 22%. Ainult 2% vastanutest märkis, et nad ei vaja otsest tuge, kuna olemasolevad ressursid on piisavad. Viitab sellele, et enamus vastanutest tunneb vajadust täiendavate õppematerjalide, koolituste ja koostöö järele, et täiustada oma muusikategevusi lasteaias.

3.5. Arutelu

Muusikaõpetusel on olnud oluline osa Eesti alushariduses, mida reguleerib koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava. 2025. aastal jõustuv uus Alusharidusseadus (§ 27) rõhutab muusikaõpetaja rolli lasteaias, tagades muusikategevuste suurema integreerimise õppetöösse ja igapäevategevustesse. See loob võimaluse mitmekesistada muusikalisi tegevusi ning toetada laste arengut läbi muusika. Erinevad autorid Moog (1976), Sloboda (2000), Woodward (1996) jt on oma teostes rõhutanud, et lapse muusikaline kogemus on tihedalt seotud tema emotsionaalse ja intellektuaalse arenguga. Lapsepõlv on aeg, mil inimene on kõige vastuvõtlikum ümbritsevale, mistõttu on oluline pakkuda talle võimalusi kogeda muusikat vahetult ja isiklikult. Läbi korduvate muusikaliste kogemuste saab laps teadvustada enda kuuluvust laiemale muusikakultuuri hulka ning arendada oma taju- ja eneseväljendusoskusi. Selliste kogemuste pakkumine algab aga õpetajast – tema teadlikkusest, oskustest ja valmisolekust muusikat laste igapäevaellu tuua (Pullerits, 1999, lk 45; 2005, lk 225).

Bakalaureusetöö eesmärgiks oli selgitada välja lasteaiaõpetajate muusikategevuste rakendamist õppetöös ja igapäevategevustes ning uurida nende vajadusi muusikategevuste tõhusamaks läbiviimiseks.

Esimese uurimisküsimuse kaudu sooviti välja selgitada, milliseid muusikategevusi rakendavad lasteaiaõpetajad õppetöös ja igapäevategevustes lastega nende enda hinnangul?

Tulemustes selgub, et lasteaiaõpetajad rakendavad muusikategevusi nii õppetöös, kui ka igapäevategevustes ning peavad neid laste arengu seisukohast oluliseks. Õppetöös leiavad

õpetajad, et muusikat on vaja integreerida erinevate õppevaldkondadega, et toetada laste mitmekülgset arengut. Paljud õpetajad kasutavad muusikat vähemalt kord nädalas ning tunnevad end selle rakendamisel suhteliselt kindlalt. Eriti sageli kasutatakse muusikat hommikuringis, kus populaarseim tegevus on laulmine.

Igapäevategevustes väärtustavad õpetajad muusika järjepidevat kasutamist, rõhutades selle rolli rühma positiivse õhkkonna loomisel. Paljud õpetajad kaasavad muusika igapäevastesse tegevustesse ning väljendavad valmisolekut seda veelgi enam rakendada. Levinumad muusikategevused on laulmine ja pilli mängimine, mis rikastavad laste päeva ja muudavad tegevused kaasahaaravamaks. Lisaks on õpetajad märganud, et lapsed naudivad muusikat ning võtavad aktiivselt osa erinevatest muusikalistest tegevustest.

Võib järeldada, et õpetajad väga hästi teavad, et muusika toetab lasteaias nii õppimist kui ka sotsiaalsete ja emotsionaalsete oskuste arengut. Muusikalised tegevused toetavad tähelepanu- ja keskendumisvõime arengut, loovad turvalise keskkonna ning aitavad lastel paremini väljendada oma tundeid ja emotsioone. Seega kinnitavad tulemused, et muusika on oluline osa lasteaiapäevast, mida õpetajad kasutavad teadlikult ja eesmärgipäraselt.

Teise peamise uurimisküsimusega sooviti teada saada, millised on lasteaiatõpetajate vajadused muusikategevuste paremaks rakendamiseks õppetöös ja igapäevategevustes. Uurimistulemused näitavad, et enamik lasteaiatõpetajaid tunnevad vajadust täiendavate ressursside ja toetuse järele, et muusikategevusi paremini rakendada. Õpetajad toovad esile, et uued õppematerjalid ja muusikainstrumendid aitaksid mitmekesistada tegevusi ning muuta muusikaõpetuse laste jaoks kaasahaaravamaks. Samuti peetakse oluliseks võimalust osaleda muusikateemalistel koolitustel, mis annaksid uusi teadmisi ja praktilisi oskusi muusika kasutamiseks õppetöös ja igapäevategevustes.

Lisaks õppematerjalidele ja koolitustele hindavad õpetajad kõrgelt ka kolleegide vaheliste kogemuste jagamist. Koostöö ja arutelud aitaksid leida uusi lahendusi ja ideid, kuidas muusikat lasteaias efektiivsemalt rakendada. Mõned õpetajad soovivad teha tihedamat koostööd lasteaiatõpetajatega, et saada professionaalset tuge ja inspiratsiooni. Samuti nähakse väärtust asjakohastes internetipõhistes ressurssides, mis võiksid pakkuda uusi muusikamänge, laule ja metoodilisi juhiseid.

Kuigi enamik õpetajatest tunneb vajadust täiendava toe järele, leidub ka neid, kes leiavad, et olemasolevad vahendid on piisavad. See viitab sellele, et õpetajate vajadused võivad olla

erinevad sõltuvalt varasemast kogemusest ja lasteaia võimalustest. Üldiselt aga näitavad tulemused, et lasteaiaõpetajad soovivad arendada oma muusikalisi tegevusi ja otsivad selleks uusi võimalusi nii materiaalsete vahendite kui ka professionaalse arengu kaudu.

Sügavama arusaamise saavutamiseks ning põhjendatud järelduste tegemiseks võrreldi käesoleva uurimistöö tulemusi varasemate Eestis läbiviidud uuringutega, mille on läbi viinud Anger (2018), Pärn (2023) ja Vaarik (2024). Analüüsi käigus ilmnis mitmeid olulisi sarnasusi ja erinevusi, mis aitavad selgitada lasteaiaõpetajate muusikategevuste rakendamise arengut ning nende vajadusi.

Uuringute võrdlus näitab, et lasteaiaõpetajate valmisolek ja valmidus muusikategevusi kasutada on mõnevõrra suurenenud, kuid jätkuvalt esineb takistusi, mis tingivad vajaduse täiendava koolituse ja toetuse järele. Kõik käsitletud uuringud rõhutavad, et õpetajad peavad muusikat laste arengu seisukohalt oluliseks, eriti keele arendamise, rütmitaju, emotsionaalse arengu ja sotsiaalsete oskuste kujunemise aspektist.

Antud uuringu tulemused näitavad, et õpetajad integreerivad muusikat oma töösse vähemalt kord nädalas ning tunnevad end selle rakendamisel suhteliselt kindlalt. Muusikat kasutatakse enim hommikuringides, kus laulmine on kõige populaarsem tegevus. Sarnased järeldused ilmnevad ka Pärni (2023) ja Vaariku (2024) uuringutest, kus rõhutatakse laulmise, muusika kuulamise ja rütmilise liikumise tähtsust laste igapäevases elus.

Varasemad nimetatud uuringud on leidnud, et lasteaiaõpetajad väärtustavad muusikat mitte ainult õppetöös, vaid ka igapäevategevustes, kuna see aitab luua positiivse õhkkonna rühmas. Antud uuring kinnitab, et õpetajad peavad muusika järjepidevat kasutamist oluliseks, kuna see rikastab laste päeva ja muudab tegevused kaasahaaravamaks. Pärni (2023) ja Vaariku (2024) uuringud toetavad seda seisukohta, rõhutades, et muusikaliste tegevuste rakendamine on oluline osa laste igapäevases arengust.

Käesoleva uurimistöö tulemused kinnitavad, et muusikategevuste kasutamine lasteaedades on endiselt piiratud. Kuigi ükski õpetaja ei loobu muusika kasutamisest täielikult, ei ole selle rakendamine alati regulaarne ega süsteemne. See tähendab, et kõik lapsed ei pruugi saada võrdselt muusikalisi kogemusi. Sarnasele tendentsile viitavad ka Laasbergi (2019) uuringu tulemused, kus lapsed ise märkisid, et igapäevastes tegevustes on muusikat vähe. Selline kokkulangevus osutab vajadusele integreerida muusika haridusprotsessi järjepidevamalt ja mitmekesisemalt.

Siiski esineb ka mitmeid takistusi. Kõik käsitletud uuringud toovad esile, et lasteaiaõpetajad vajavad täiendavat koolitust ja ressursse, et muusikat tõhusamalt rakendada. Angeri (2018) uuring, mis keskendus muusika lõimimisele õppe- ja kasvatustöös, tõi esile, et õpetajad ei tunne end alati kindlalt muusika kasutamisel. Eriti märgiti ebakindlust pillimängu valdkonnas, mis püsib õpetajate jaoks ühe suurima väljakutsena. Samuti ilmnes, et paljudel õpetajatel napib teadmisi ja oskusi, et muusikat igapäevategevusse täielikult integreerida, mis langeb kokku ka Pärni (2023) ja Vaariku (2024) uuringute järeldustega. Seetõttu viitavad kõik uuringud vajadusele täiendkoolituste järele, et arendada õpetajate muusikalisi oskusi ja teadmisi.

Kuigi enamik õpetajaid on valmis muusikat oma õppetöösse integreerima, on selge, et nad vajavad täiendavat toetust kolleegidelt ja muusikaõpetajatelt. Antud uuring näitab, et õpetajad hindavad kõrgelt kolleegidevahelist koostööd ja kogemuste jagamist. Sama toovad esile ka Pärn (2023) ja Vaarik (2024), kelle uuringutes rõhutatakse, et koostöö muusikaõpetajatega pakub professionaalset tuge ja inspiratsiooni. Lisaks ilmneb kõigis uuringutes soov osaleda täiendkoolitustel, et arendada oma muusikalisi oskusi ja teadmisi.

Erinevates riikides läbiviidud uuringud on samuti näidanud, et õpetajate muusikaline enesekindlus mängib olulist rolli muusikategevuste rakendamisel. Inglismaal tunneb osa õpetajatest suurt ebakindlust oma muusikalise pädevuse suhtes (Holden & Button, 2006), samas kui Uus-Meremaal väldivad õpetajad sageli laulmist, kuna tunnevad end selles ebamugavalt (Swain & Bodkin-Allen, 2014). Sarnast tendentsi võib täheldada ka käesolevas uurimistöös, kuigi õpetajad väärtustavad muusikat ja kasutavad seda teadlikult, ilmneb, et just pillimäng on tegevus, mida rakendatakse kõige vähem. See viitab sellele, et kindlustunne erinevates muusikategevustes ei ole õpetajate seas ühtlane ning teatud valdkondades tuntakse suuremat vajadust täiendava toe ja oskuste järele.

Uuringu tulemused näitavad, et lasteaiaõpetajad on teadlikud muusika olulisusest laste arengus ning kasutavad muusikalisi tegevusi nii õppetöös, kui ka igapäevategevustes. Samas ilmneb, et õpetajad tunnevad vajadust täiendava koolituse ja toe järele, eriti pillimängu ja muusika süvendatud lõimimise osas. Vaatamata mõningasele ebakindlusele väljendavad õpetajad valmisolekut oma muusikalisi oskusi arendada ning otsivad aktiivselt võimalusi professionaalseks kasvuks. Nii käesoleva uurimistöo tulemused, kui ka varasemad Eesti ja rahvusvahelised uuringud kinnitavad, et õpetajate hoiak muusika rakendamise suhtes on

positiivne, kuid selle tõhusam kasutamine eeldab pidevat tuge, koolitusvõimalusi ja inspireerivat koostööd.

KOKKUVÕTE

Käesoleva uurimistöö eesmärgiks oli selgitada välja lasteaiaõpetajate muusikategevuste rakendamist õppetöös ja igapäevategevustes ning uurida nende vajadusi muusikategevuste tõhusamaks läbiviimiseks. Töö keskendus Lääne- ja Ida-Virumaa piirkondadele, kus varasemad uuringud puudusid. Eesmärgi saavutamiseks püstitati kaks põhilist uurimisküsimust.

1. Milliseid muusikategevusi rakendavad lasteaiaõpetajad õppetöös ja igapäevategevustes lastega nende endi hinnangul?
2. Millised on lasteaiaõpetajate vajadused muusikategevuste paremaks rakendamiseks õppetöös ja igapäevategevustes?

Varasemalt on uuritud lasteaiaõpetajate valmisolekut kasutada muusikategevusi õppetegevustes ning teises uurimistöös on selgitatud, kui palju ja milliseid muusikategevusi rakendavad õpetajad õppetöös ja igapäevategevustes lastega. Käesolev töö sarnaneb neile uurimustele teemakäsitluse poolest, kuid on läbi viidud teistes Eesti maakondades ning tulemusi on võrreldud varasemate uuringutega, et mõista muutusi ja piirkondlikke erinevusi õpetajate lähenemistes ning vajadustes.

Uuring viidi läbi kvantitatiivset meetodit kasutades ning andmed koguti elektroonilise küsimustiku kaudu. Kokku analüüsiti Lääne- ja Ida-Virumaa lasteaiaõpetajate 50 vastust. Valim ei ole statistiliselt esinduslik kogu Eesti õpetajaskonna suhtes, kuid annab siiski olulist teavet piirkondlike õpetajate kogemuste ja hoiakute kohta.

Uuringu käigus seatud kõik eesmärgid said täidetud ning vastused leiti kõigile püstitatud uurimisküsimustele. Uuringu tulemustest joonistub välja pilt õpetajate kõrgest motivatsioonist kasutada muusikat, kuid ka selged kitsaskohad oskustes, koolitustes ja koostöövõimalustes. Töö tulemused näitasid, et õpetajad kasutavad muusikategevusi nii õppetöös, kui igapäevategevustes, kuid nende rakendamise ulatus ja sagedus varieeruvad suuresti. Enamik õpetajatest väärtustab muusikat ja soovib seda oma töös rohkem kasutada, kuid oskustest ja teadmistest jääb puudu, eriti pillimängu, lauluoskuse ja sobivate ideede leidmise osas. Võrreldes antud töö tulemusi varasemate uuringutega (Anger, 2018; Pärn, 2023; Vaarik, 2024), ilmnesid mitmed olulised sarnasused ja erinevused. Kõigis uuringutes rõhutatakse, et õpetajad väärtustavad muusikat laste arengus ja soovivad seda oma

igapäevategevustes rohkem kasutada, kuid tunnevad vajadust täiendavate teadmiste ja oskuste järele. Kui varasemates uuringutes oli esiplaanil õpetajate ebakindlus muusika lõimimisel, siis käesolev töö näitab, et õpetajate enesekindlus on mõnevõrra suurenenud ning muusikat kasutatakse regulaarselt, eeskätt hommikuringides. Siiski püsivad varasemates uuringutes mainitud väljakutsed, näiteks ideede puudus ja vajadus kolleegide vahelise koostöö järele. Tulemuste võrdlus näitab, et areng on toimunud, kuid õpetajad vajavad jätkuvalt sihipärast tuge ja praktilisi koolitusvõimalusi, et muusika rakendamine muutuks igapäevategevustes veelgi teadlikumaks ja mitmekesisemaks.

Töö tugevus seisneb selle aktuaalsuses ja praktilises väärtuses, kuna see keskendub õpetajate vahetutele kogemustele ja toob esile reaalsed vajadused. Tulemused pakuvad kasulikku sisendit nii haridusasutustele, kui ka koolituskorraldajatele, andes ülevaate õpetajate enesetundest, oskustest ning arendamist vajavatest valdkondadest.

Peamisteks piiranguteks on valimi mittetõenäosuslikkus ja elektroonilise küsimustiku anonüümsus, mis ei võimalda täielikult välistada vastuste võimalikku kallutatust.

Uuringu praktiline väärtus seisneb õpetajate täienduskoolitusvajaduse esiletoomises ning ülevaates vajaminevatest ressurssidest muusika integreerimiseks. Soovitusena võiks korraldada enam sihipäraseid ja praktilisi koolitusi (nt pillimäng, loovliikumine) ning luua veebipõhiseid kogukondi (nt Facebooki grupp), kus õpetajad saaksid jagada ideid ja materjale, tugevdades nii omavahelist koostööd.

Soovituseks edaspidiseks võiks läbi viia tegevusuuringu formaadis koostööprojekte, kus õpetajad koos eksperdiga loovad ja testivad muusikalisi mudeleid igapäevategevustes, võimaldades tulemusi kohe praktikasse rakendada ja hinnata.

Kokkuvõttes võib öelda, et uurimistöö püstitatud eesmärk sai täidetud. Töö kinnitab, et kuigi õpetajad peavad muusikat lasteaias oluliseks ja soovivad seda kasutada, on selle rakendamine seotud mitmete väljakutsetega. Tulemused loovad tugeva aluse edasisteks arendustegevusteks ja aitavad suunata tähelepanu valdkondadele, mis vajavad toetust nii koolituse, koostöö kui ka ressursside osas.

KASUTATUD KIRJANDUS

Alusharidusseadus 419 SE (2025). § 27

<https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/2ecdddc7-37dc-465d-b2b8-f948532db20b/alusharidusseaduse-eelnou-419-se-iii/> (viimati vaadatud 08.01.2025)

Anderson, M., & Anderson, N. (2020). *Barns rätt till musik*. Roots: Göteborgs Universitet

Anger, E. (2018). *Lasteaiaõpetajate arvamused muusikaliste tegevuste lõimimise võimalustest õppe- ja kasvatustöös 6-7 aastaste lastega*. Tallinn: Tallinna Ülikool.

Bachmann, M.L. (1991). *Dalcroze Today*. New York: Oxford University Press.

Bautista, A., & Ho, Y.-L. (2021). *Music and movement teacher professional development: an interview study with Hong Kong kindergarten teachers*. Australasian Journal of Early Childhood. DOI: <https://doi.org/10.1177/18369391211014759>

Bentley, L. A., Eager, R., Savage, S., Nielson, C., White, S. L. J., & Williams, K. E. (2022). A translational application of music for preschool cognitive development: RCT evidence for improved executive function, self-regulation, and school readiness. *Developmental Science*, 25(2), e13358. <https://doi.org/10.1111/desc.13358>

Boyd, A. E. (1989). *Music in early childhood*. Kanada: University of Alberta.
file:///C:/Users/Marina/Downloads/64fa1ee7-9f72-4bfb-a3b1-3cc879bd320a.pdf (viimati vaadatud 17.11.2024)

Gardner, H. (1999). *Intelligence reframed: Multiple intelligences for the 21st century*. New York: Basic Books.

Härma, K. & Sepp, A. (2014). *Laulmine*. Rmt: Kiilu, K & Sepp, A. (Koost.). *Muusikaõpetuse didaktika* (lk 90). Valik artikleid. Tallinn: Print Best OÜ.

Holden, H & Button, S. (2006). *The teaching of music in the primary school by the non-music specialist*. *British Journal of Music Education*, 23(1), 23-38.

Jukk, T. (2005). *Õpime muusikat liikudes*. Rmt: Vikat, M, Treier, H & Raudsepp, I. (Koost.). *Muusika ja kunsti õpetamisest*. Tallinn: Riiklik Eksami- ja kvalifikatsioonikeskus.

Kalmus, V. Masso, A. jt. (2015). *Kvalitatiivne sisuanalüüs*. <http://samm.ut.ee/kvalitatiivne->

sisuanalyys (viimati vaadatud 30.03.2025)

Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseis (2015). RT I 2015, 1. § 3

<https://www.riigiteataja.ee/akt/123092015001> (viimati vaadatud 08.01.2025)

Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava. (2008). RT I, 23,152. § 22

<https://www.riigiteataja.ee/akt/12970917> (viimati vaadatud 09.11.2024)

Laasberg, E. (2019). *6-7 aastaste laste arusaamad muusikast ning arvamused lasteaias muusika valdkonna õppe- ja kasvatustegevustes*. Tallinn: Tallinna Ülikool.

Maslennikova, A. V., Varlamov, A. A., & Strelets, V. B. (2013). Evoked changes in EEG band power on perception of consonant and dissonant chords. *Neuroscience and Behavioral Physiology*, 43(6), 670–673.

McLean, A. (2006). Rmt. Veisson, M. (Koost.). *Väärtused koolieelses eas* (lk 83). Tartu Ülikooli eetikakeskus.

Muldma, M. (2007). Дидактика музыкального воспитания. [Musikaalse kasvatuse didaktika]. Tallinn: Koolibri

Muldma, M. (2008). Muusikaline kasvatus. Rmt: Kikas, E. (Koost.). *Õppimine ja õpetamine koolieelses eas* (lk 256-271). Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Muldma, M., & Kiilu, K. (2009). Valdkond "Muusikaõpetus". Rmt. Kulderknup, E. (Koost.). *Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad* (lk 91). Tartu: Kirjastus Studium

Muldma, M. (2010). Muusikaõpetus väärtuskasvatuse osana. Rmt. Veisson, M. (Koost.). *Väärtused koolieelses eas* (lk 77). Tartu Ülikooli eetikakeskus.

Ots, E. (2005). Muusika kuulamise tähtsusest õpilase sotsialiseerimisel. Rmt: Vikat, M jt, (Koost.). *Muusika ja kunsti õpetamisest*. Tallinn: Riiklik Eksami- ja kvalifikatsioonikeskus.

Pullerits, M. (1999). Kõnekeelest regilauluni. *Laps ja folkloor*. Tallinn: Tallinna Pedagoogikaülikool.

Pullerits, M. (2005). Laps ja muusika. Rmt: Kivi, L & Sarapuu, H. (Koost.). *Laps ja lasteaed* (lk 213-225). Tartu: AS Atlex

Pullerits, M. (2009). Laps kasvab muusikaga. Rmt. Kivi, L. & Sarapuu, H. (Koost.). *Lasteaialaps peres* (lk 85). Tartu: Atlex.

Pullerits, M. (2010). Muusikaõpetus. Rmt: Õun, T & Mänd, M. (Koost.). Pedagoogiline praktika lasteaias abimaterjal üliõpilasele ja juhendajale (lk 69). Tallinn: OÜ Vali Press.

Pärn, R. (2023). *Lasteiaiaõpetajate valmidus kasutada muusikategevusi õppetegevustes Jõgevamaa maapiirkondade lasteaegade näitel*. Narva: Tartu Ülikooli Narva Kolledž.

Päts, R. (2010). *Muusikaline kasvatus üldhariduskoolis* (lk 9, 111). Tallinn: Koolibri

Rämmer (2014). Valimi moodustamine. (Viimati vaadatud 18.04.2025). Tartu Ülikool. <https://samm.ut.ee/valimid/>

Sarrazin, N. (2016). Music and the Child. New York: Open SUNY Textbooks

Sloboda, J. (2020). Muusikaline meel. Kognitiivne muusikapsühholoogia. Tallinn: Scripta Musicalia

Sullivan, P. M (2016). *The effects of music in kindergarten lessons on student engagement and student learning*, lk 112. Boston: Northeastern University. <https://repository.library.northeastern.edu/files/neu:cj82ns068/fulltext.pdf>

Sundin, B. (1995). *Barns musikaliska utveckling*. Stockholm: Liber utbildning.

Swain, N. & Bodkin-Allen, S. (2014). *Can't sing? Won't sing? Aotearoa/ New Zealand 'tone-deaf' early childhood teachers' musical beliefs*. British Journal of Music Education, 31, pp 245-263 doi: 10.1017/S0265051714000278.

Tallinna Ülikooli õppeinfosüsteem. Haridusteaduste Instituut. (i.a.) https://ois2.tlu.ee/tluois/!uus_ois2.ois_public.page?page=6A73FBCD9DCC49D8F413545260C3A2313E1C16880E6C8BAE&page_aine_id=7B32ECDADE1A8835 (viimati vaadatud 09.11.2024)

Tarasova, Ruban 2001 = Тарасова, К.В.; Рубан Т. (2001). Дети слушают музыку. Москва: Мозаика-Синтез

Tartu Ülikool õppeinfosüsteem. Haridusteaduste Instituut. (i.a.)
<https://ois2.ut.ee/#/courses/SHHI.02.028/details>(viimati vaadatud 09.11.2024)

Vaarik, J. (2024). *Lasteaiaõpetajate muusikategevuste rakendamine õppetöös ja igapäevategevustes lastega Harjumaa lasteaegade näitel*. Narva: Tartu Ülikooli Narva Kolledž.

Vikat, M. (1999). Folkloori osa lapse arengus. *Laps ja folkloor*. Tallinn: Tallinna Pedagoogikaülikool.

Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Tartu: Tartu Ülikool.

Young, S & Glover, J. (1998). *Music in the early years*. London: The Falmer Press.

Lisa. Ankeetküsitlus lasteaiaõpetajatele

Olen Tartu Ülikooli Narva kolledži „Koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelse õppekeskkonnas“ õppekava kolmanda kursuse üliõpilane Marina Tõsjatsnik. Kirjutan oma bakalaureusetööd teemal „**Lasteaiaõpetajate muusikategevuste rakendamine õppetöös ja igapäevategevustes**“.

Uurimistöö osana viin läbi küsitluse, mille eesmärgiks on paremini mõista, kuidas lasteaiaõpetajad kasutavad muusikategevusi lastega töötades ning milliseid vajadusi nad tajuvad, et muusikat veelgi tõhusamalt rakendada. Teie panus aitab kaasa sellele, et uurimustöös kajastuksid just õpetajate enda kogemused ja vajadused.

Küsimustiku täitmine võtab umbes 10 minutit ja kõik andmed jäävad konfidentsiaalseks ning neid kasutatakse vaid üldistatud kujul antud uurimistöös. Teie vastused aitavad kaasa muusika tähtsuse esiletõstmisele lasteaia igapäevaelus.

Ootan osalema Lääne- ja Ida-Virumaa lasteaedade rühmaõpetajaid – iga arvamus on oluline ja väärtuslik! Olen siiralt tänulik, kui leiate hetke ja saate mind aidata minu uurimistöö kirjutamisel.

Küsitluse tulemused esitatakse uurimistöö arutelus, mis lisatakse ülikooli lõputööde andmebaasi ning on leitav ka internetiotsingu kaudu, kus nendega on võimalik tutvuda.

Kui teil tekib küsimusi või vajate lisainfot, ootan teid julgelt ühendust võtma e-posti teel: marinaty@ut.ee

Arusaam muusikategevuste läbiviimisest ja nende läbiviimise kogemus

1. Kas Teie arvates peaks muusikaga tegelema ainult muusikaõpetaja?

- Jah
- Ei

Palun selgitage oma vastust: _____

2. Kuidas hindate oma varasemaid kogemusi muusikaga? (Võite valida mitu varianti)

- Pole varasemaid kogemusi
- Olen osalenud koolitustel
- Olen õppinud muusikakoolis
- Muusikaga seotud õpingud ülikoolis
- Muu: _____

Muusika rakendamine õppetöös

Selle jaotise küsimused käsitlevad just ÕPPETÖÖS muusika kasutamist.

3. Milline on Teie valmisolek kasutada muusikategevusi õppetöös?

Pole üldse valmis 1 2 3 4 5 Täiesti valmis

4. Kui tähtsaks peate muusikategevuste kasutamist õppetöös, mida viib läbi rühmaõpetaja?

Ei ole oluline 1 2 3 4 5 On väga oluline

5. Kas Te peate oluliseks muusikategevuste lõimimist teiste õppevaldkondadega?

Ei ole oluline 1 2 3 4 5 On väga oluline

6. Kui sageli rakendate muusikategevusi õppetöös?

- Igapäevaset
- 2-4 korda nädalas
- Kord nädalas
- 2-3 korda kuus
- Kord kuus või harvemini
- Ei rakenda

7. Kui kindlalt Te tunnete end muusikategevuste läbiviimisel lastega?

Ei tunne kindlalt 1 2 3 4 5 Väga kindlalt

8. Millises lasteaia päevakava osas muusikategevusi kõige sagedamini rakendate?

Valige sobivad:

- Hommikuring
- Õppetöö
- Mäng

- Puhkeaeg
- Riietumine, kätepesu
- Ei rakenda
- Oma vastus: _____

9. Milliseid muusikategevusi Te kõige sagedamini rakendate? (Võite valida mitu varianti)

- Laulmine
- Muusika kuulamine
- Rütmilised tegevused
- Pillimäng
- Muu: _____

Muusika rakendamine igapäevategevustes

Selle jaotise küsimused on väga sarnased eelmistele, kuid need puudutavad just IGAPÄEVATEGEVUSTEST muusika kasutamist. See aitab selgitada erinevusi ja teha võrdlusi.

10. Kui tähtsaks peate muusikategevuste kasutamist igapäevategevustes?

Ei ole oluline 1 2 3 4 5 On väga oluline

11. Kas Te kasutate muusikategevusi lastega igapäevategevustes?

- Jah
- Ei

Kui vastasite "Ei", palun selgitage põhjust: _____

12. Milline on Teie valmisolek kasutada muusikategevusi igapäevategevustes?

Pole üldse valmis 1 2 3 4 5 Täiesti valmis

13. Kui tihti rakendate muusikategevusi igapäevategevustes?

- Igapäevaselt
- 2-4 korda nädalas
- Kord nädalas

- 2-4 korda kuus
- Kord kuus või harvemini
- Ei rakenda

**14. Milliseid muusikategevusi Te kõige sagedamini rakendate?
(Võite valida mitu varianti)**

- Laulmine
- Muusika kuulamine
- Rütmilised tegevused
- Pillimäng
- Muu: _____

15. Kas Te tunnete, et muusikalised tegevused rikastavad/ rikastaksid Teie enda tööd?

- Jah, kindlasti
- Pigem jah
- Pigem ei
- Ei
- Ei tea

16. Millist rolli Teie arvates täidab muusika laste päevakavas? (Võite valida mitu varianti)

- Rahustab
- Aktiveerib
- Loob rutiini
- Lastele meeldib
- Muu: _____

Rühmaõpetajate toe vajadus ja muusikategevuste võimalused

Selles jaotises käsitletakse, millised peamised raskused on, millega õpetajad kokku puutuvad, ning milliseid lahendusi nende arvates võiks rakendada.

17. Milliseid takistusi näete muusikategevuste läbiviimisel? (Võite valida mitu varianti)

- Laste huvi puudus
- Muusikaliste oskuste puudulikkus
- Aja puudus
- Vajalike õppevahendite puudus
- Ebakindlus enda oskustes
- Kogemuste ja ideede puudus
- Muu: _____

19. Kas Teil on piisavalt vahendeid muusikategevuste läbiviimiseks?

- Jah, kõik vajalik on olemas
- Osaliselt on olemas
- Üksikud vahendid on olemas
- Üldse pole vahendeid
- Muu: _____

20. Milliseid vahendeid kasutate muusikategevuste läbiviimiseks? (Võite valida mitu varianti)

- Muusikakeskus/Bluetooth kõlar
- Pillid (marakad, tamburiinid, trummid jne)
- Projektor/ekraan
- Laulikud
- Muu: : _____

21. Millist tuge vajate muusikategevuste rakendamiseks? (Võite valida mitu varianti)

- Muusikaalased koolitused
- Koostööd lasteaia muusikaõpetajaga
- Uued õppevahendid ja instrumendid
- Laulikud ja õpikogumikud
- Kogemuste vahetamine kolleegidega
- Asjakohane ressurss internetis (Facebookis loodud leht)
- Muu: _____

Taustaandmed:

22. Teie vanus: .....

23. Teie haridustase:

- Kesk
- Pedagoogiline keskeri
- Muu keskeri
- Pedagoogiline kõrg
- Muu kõrg
- Muu: _____

24. Teie tööstaaž lasteaiaõpetajana:

- Kuni 2 aastat
- 3-10 aastat
- 11-20 aastat
- Üle 21 aasta

Kui teil tekib küsimusi või vajate lisainfot, ootan teid julgelt ühendust võtma e-posti teel: marinaty@ut.ee

Suur tänu juba ette teie aja ja panuse eest!